

EMİRDAĞ

EMİRDAĞLILAR VAKFI KÜLTÜR VE SANAT DERGİSİ

YIL : 6 SAYI : 11 KASIM - ARALIK 2003 İki Ayda Bir Yayınlanır

Açıkartırma Metin Edeer'de kaldı

Gurbetçilerimiz

Reşat Bağcı ve
Farklı Gazeteci Celil Abi

Dergi
Yazarlarımız

GELENEKSEL
EMİRDAĞLILAR
GECESİ

Oktay Çıldır, Arif Uyar ve Osman Duran Plaketlerini Başkan'dan Alırken

**Gecede Gurbetçi
Hemşehrilerimiz
ile burs verip,
arsa bağışlayarak
Vakfımıza destek
veren
üyelerimize
plaket verildi.**

**Belçikadan
gecemize katılan
Urfalı, Mola ve
Edeer Kardeşler
gecemizde
eğlenirken**

Elif Bağcı - Fakı Edeer ve Saim Günal - Eşe Özgür Plaketlerini Alırken

ETO Başkanı Yılmaz Ünver - Bülent Tarhan yerine Abisi Mehmet Bey plaketlerini alırken

EMİRDAĞ

Emirdağlılar Sosyal Dayanışma,
Kültür ve Eğitim Vakfı,
Kültür ve Sanat Dergisi

Yıl: 7 Sayı: 11
Ocak - Şubat 2004

Sahibi
Vakıf Adına
Özcan ÖZGÜR

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Muharrem KUBAT

Yayın Danışmanı
Gazi DURUSU

Sayfa Düzeni-Redaksiyon
Gazi DURUSU

Hukuk Danışmanı
Av. İzzet ASLAN

Genel Koordinatör
Reşat Bağcı

Yayın Kurulu
Elif BAĞCI - Gazi DURUSU
Muharrem KUBAT - Fikret AKIN

Yönetim Yeri ve
Yazışma Adresi
İ. İnönü Cd. Kazım Önal
İş Merkezi No: 43
Tel : (0-222) 233 74 74
Fax: (0-222) 234 32 32
E-mail:
emirdaglılar@yahoo.com
İnternet'ten ulaşmak için
www.emirdag.8m.net
e-posta sorumlusu
Volkan YILDIRIM

Kapak Tasarımı:
Süleyman ÇAKIROĞLU
Dizgi-Baskı : ÖZDEMİR OFSET
AKHABER GAZETESİ TESİSLERİ
Sivrihisar Cd. Eskişehir Psj. No.2
Tel.(0-222) 221 69 69 Fax. 230 47 65
ISSN - 1301 - 5605

Özcan ÖZGÜR
Vakıf Başkanı

Değerli hemşehrilerim,
1997 tarihinde kurulan Emirdağlılar Vakfı, eğitim ve kültüre büyük önem vermektedir.

Emirdağımızın kültürel değerlerini, folklorünü tanıtmak ve gelecek nesillere aktarmak için çıkardığımız "Emirdağ" dergisi yayın hayatına devam etmektedir.

Geçen yıl, Emirdağ'da Eskişehir Şairler Derneği ile birlikte "Şiir Şöleni" düzenlemiş, büyük ilgi görmüştür. Kültürel konularda her türlü desteğini gördüğümüz Eskişehir Şairler Derneği'ne teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

Hemen geçtiğimiz Aralık ayının 27'sinde Eskişehir Şairler Derneği ile ortaklaşa olarak bir "Şiir Günü" düzenlenmiş, burada vakfımızın kültürel ilgili Başkan Yardımcısı Fikret Akın'ın vakıf yayını olan "Bahara Türkülerim" adlı şiir kitabı tanıtılmıştır.

Geçen yıl Emirdağ'da merkez ve merkez köylerinin ilköğretim okullarından seçilerek gelen 600 öğrencinin GÖRSEM'le işbirliği yapılarak göz ve kulak taramaları yapılmış, ihtiyaç sahibi öğrencilerimize gözlükleri dağıtılmıştı. Bu konuda yine desteklerini esirgemeyen Eskişehir Görsem Derneği yetkililerine de teşekkür ediyorum.

Vakfımız, Emirdağlı, başarılı ve ihtiyacı olan üniversite gençliğine karşılıksız eğitim bursu vermektedir. Bu rakam geçen yıl 50 öğrenciye ulaşmıştır. Bu yıl da hedefimiz Avrupa'dan sağlayacağımız destekle 100'ün üstünde öğrenciye burs imkanı sağlamaktır.

Bizlere bu konuda destek olan Emirdağlı hemşehrilerimize burada şükranlarımızı sunuyoruz.

Hatırlayacağımız üzere bu yıl yaptığımız Emirdağlılar Gecesi'nde sizlere bir hedeften bahsetmiştim; içerisinde öğrenci yurdu, yemekhanesi ve çok amaçlı salonları bulunan bir bina yaparak bu hayali gerçekleştirmek için "bir kıvılcım" yakalım, demiştim. Herkesi bu rüyaya ortak etmek istemişim. İlk kıvılcımı yakan, yaptığı arsa bağışıyla hemşehrimiz Murat Kahya olmuştur. Hepinizi bu kıvılcımları ateşleyerek katkıda bulunmaya davet ediyorum.

Yeni yılın tüm hemşehrilerimize, ülkemize ve dünyamıza mutluluklar getirmesini diler, şahsım ve yönetim kurulu arkadaşlarım adına sevgi ve saygılarımı sunarım.

İÇİNDEKİLER

SAYFA	SAYFA
Önsöz 1	Yiğit Ol Sevdığım 14-15
Darı Çöreği 2	Vakıf Haberleri 16-17
Abdallar 3	Emirdağ'da Tarım 18
Yılkı 4	Alibeyce 19-20-21-22
İçimizden Biri 5-6-7-8	Asker Gönderme 23
Eski Türklerde Yemek Kültürü ..9	Gümbür gümbür ilerliyor 24
Köylerimiz 10	Kaymakam Mustafa Özarslan ..25
Emirdağ'da Karabağ 11-12	Mektup 26
Ceylan Bey'ime 12	Özvatanı Herkes Okumalı ...27
Bir Başkadır Şu Emirdağ İn. ...13	Ulusal Basından ..28-29-30-31-32

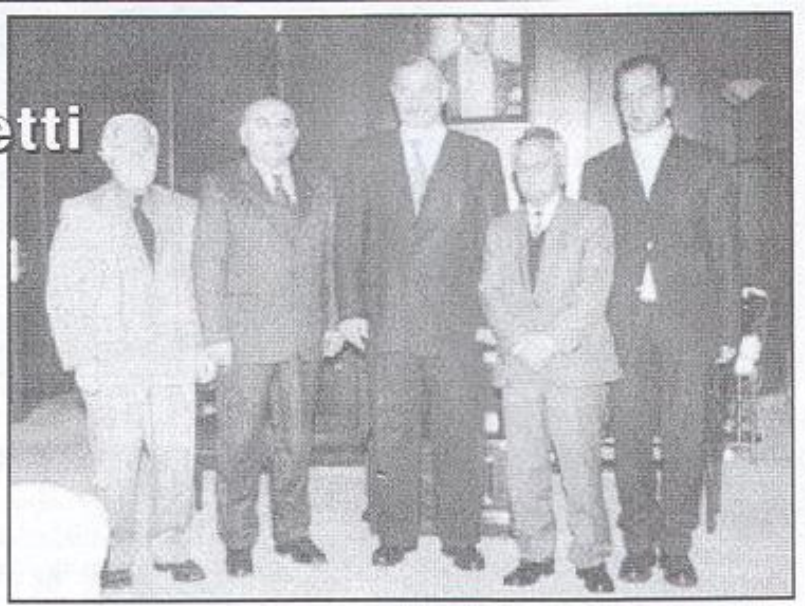
Vakfımız, şehrimizin yeni valisini ziyaret etti

Eskişehir'de göreve yeni başlayan Valimiz Sayın Kadir Çalışıcı'yı vakıf yöneticilerimiz ziyaret ederek, hoşgeldiniz, dediler. Yeni görevinde başarılar dilediler.

Vakıf Başkanımız, vakıf çalışmaları konusunda Sayın Vali'yi bilgilendirdi.

Sayın Vali de, kendisinin de Afyonlu olduğunu, Emirdağlılar'ı yakından tanıdığını, ayrıca Eskişehir'deki Emirdağlılar'ın her sektörde başarılı çalışmalar yaparak hak ettiği yere geldiğini söylediler.

Daha sonra sivil toplum örgütlerinin öneminin gittikçe arttığını söyleyen Sayın Vali, Emirdağlılar

Vakfı'nın her zaman yanında olmaya ve çalışmalarında da vakfa yardımcı olmaya söz verdi.

Darı Çöreği

1920'li yılların sonlarında idi. 1928-29 olabilir. Anadolu'da kıtlık vardı, buğday mahsulü yağmur yağmadığı için olmamış, olanları da dolu vermişti. Dedem Hacı Mahmut'un bir torba buğday için Manisa taraflarına gittiğini duyardım. Havva Ebem, horantaya (aile bireyleri) yemek hazırlamak için neler çekirdi. Bulgur aşı, tahrana çorbası, arpa ekmeği, darı çöreği yegane gıdamızdı, yanında yağsız ayran da varsa deme gitsin.

İşte böyle bir günde, kuzu gütmenden gelmişim. Keçi yavrularına oğlak, koyun yavrularına kuzu denir. bu yavruları güden, otlatan kişiye de oğlak çobanı denir. Öğünmek gibi olmasın ben iyi bir oğlak çobanı idim. Benim güttüğüm oğlakların aynı sene döldüğü görülür. Rahmetli ebem ve anam, bunları anlatır, benim oğlak çobanlığımı överlerdi. Evet oğlak gütmenden dön-

müştüm, karnım açtı. Hava ebeme söyledim. Yavrum kuzusu. (Bana öyle hitap ederdi) Büyük odaya gir, teknede darı çöreği var, bugün yaptım. Bir tane al, ye, dedi. Darı bir nevi kuş yemidir.

Teknenin bulunduğu odaya girdim, bir tane darı çöreği alıp oda kapısından çıkmak üzere iken "Bırak onu yerine!" diye bir ses işitmemele ayağım eşığe takıldı, yere düştüm, burnumdan kan akmaya başladı. Çörek de fırlayıp gitti. Meğer karanlık odanın köşesinde ocak başında amcam yatıyormuş. Bu amcamdan biraz söz edeyim. Allah rahmet eylesin sara hastası idi, eli ayağı titrer, hiçbir iş göremez, evde yatar. Ben öksüz olduğum için bütün hane halkı üzerime titrediği halde, bu amcam beni sevmez ara sıra eline fırsat geçirdiği zaman döverdi. İşte aldığım darı çöreğini yerine bırak diye bağırın bu amcam idi. Ağlamama ebem yetişt,

burnumdan akan kanı sildi, yere düşen çörek parçalarını toplayıp verdi.

Aradan seneler geçti. Bu olayı hatırlar, Allah'a şükrederim. Kimseyi yemek içmekle terbiye etmesin diye. Hasta olan Kadir amcamı o zaman affettim, elini öptüm; çünkü o hasta idi, akli yerinde değildi. Durduğu yerde sinirlenir bağırır çağırır, hadise yaratırdı. Afyon Lisesi'nde okuduğum sıralarda, mahalleden birisi ile kavga etmiş, kavga sırasında atılan bir taş parçası kafatasına isabet etmiş ve ölmüştü.

Afyon Ağır Ceza Mahkemesi'nde davası görüldü, suçlu mahkum olmuştu. Akkız adında çok iyi kaplı bir eşi vardı. Ölünceye kadar bu hasta adamın kahrını çekmişti. Bir parça darı çöreği neler hatırlattı. Acı ve tatlı ile mazi...

Musa BAŞER
Avukat

EĞİTİM YARDIMINA ÇAĞRI

2003-2004 öğretim yılında yardıma muhtaç olan öğrencilerimizin ihtiyaçlarını karşılamak isteyen hayırsever hemşehrilerimizin bağışlarını bekliyoruz.

EMİRDAĞ'IN KÜLTÜR DEĞERLERİ

"ABDALLAR"

Ahmet URFALI
Folklor
Araştırmacısı

Bu esmer benizli, hayat dolu insanları Emirdağ hükümet binasının taş duvarlarında otururken görmeniz her an için mümkündür. Güzel güzel konuşurken birden kavgaya tutuşabilirler. Mahkemelere düştükleri de olur; ama hiçbir zaman neşelerinden bir şey kaybetmezler. Yerli halkla ilişkileri düğün dernek işlerinde ortaya çıkar. Türkmen halkının düğünlerini yaparlar. Türkmen âdetlerini, türkülerini pek güzel bilirler. Ramazan aylarında davul çalarak halkı sahura kaldırırlar. Birbirlerine, "ede" diye hitap ederler. Zaten bir isimleri abdal ise, bir diğeri de edelerdir. Sözlükte "ede" kelimesi "büyük erkek ağabey" anlamına gelir. Emirdağ halkı arasında çok yaygın bir şekilde kullanılır.

Genellikle darbuka, davul, klarinet, cümbüş, keman, kanun gibi sazları çalmakta mahirdirler. O güzelim Emirdağ türkülerini yarım ağız, orta Anadolu aksanı ile okumaları ayrı bir özelliktir. Eskiden dört gün süren düğünlerde abdallar birkaç kadeh alınca sarhoş olur, bu sarhoşlukları düğüne ayrı bir tat katardı. Düğüne gelenleri karşılama havaları ile düğün evine alırlardı, eğer bahşiş az bulunursa hava anlaşılmaz olurdu. Hepsini aynı mahallede otururlar. İlişkileri ancak kendileri ile sınırlıdır. Türkmenler de kız alıp vermezler.

Kendileri Emirdağ'a Kırşehir'den geldiklerini söylerler. Hatta Neşet Ertaş'ın akrabaları olduğunu ifade ederler. Yozgat, Kırşehir ve Ankara-Keskin'de akrabalarının olduklarını belirtirler. Eskiden bu yerleri gezerek "DEŞİRİCİLİK" yaptıklarını söylerler. Türkmen bozlaklarını o kadar duyarak ve içten okurlar ki, bazen gözyaşlarını nağmelere katarak daha duygu dolu bir ezgi meydana

getirirler. Çalgıcılık dışında başka bir mesleğe yatkınlıkları yoktur.

Abdal, kelimesi Arapça Ebdal'dan bozmadır. Bir şeye akıl yormaz, kalender meşrep, derviş anlamına gelir. Abdal kelimesi terim olarak, veli geçinen mukallitlere, kalender ve dervişlere, miskin ve fakirlere, çalgı çalanlara denir.

Selçuklular Anadolu'ya yerleştikten sonra değişik dini akımlara mensup dervişler göçebe Türkmen boylarının arasında dolaşmaya başladı. Bu Türkmen babaları kendilerini silsile olarak Pir-i Türkistan Ahmet Yesevi'ye kadar bağladılar. Saç ve sakallarını traş etmeyen, dünya işlerinden uzak duran, geleceği fazla düşünmeyen, deşiricilik yapan, Osman Gazi ve Orhan Gazi zamanlarında büyük yararlıklar gösteren Abdallar, zaman içerisinde sosyolojik anlamda büyük değişime uğramışlardır.

Abdal sözü aynı zamanda derviş anlamında da kullanılmıştır. Mevlevi ve Bektaşî dervîşi yerine, Mevlevî Abdalı, Bektaşî Abdalı denilmiştir. Bu gezginci dervîş zümresi, Türkçe'ye, saf, bir şeyi tam mânâsı ile araştırmaz, bu yüzden de bir şeyden anlamaz mânâsında ABDAL denilmiştir.

Abdallar gezginci olmaları dolayısı ile düğünden dernekten, ziyafetten hoşlanır, doyunca da yürüyüp gezginciliğini sürdürür anlamlarını veren atasözlerinin de meydana gelmesine sebep olmuşlardır.

"Abdal düğünden, çocuk usanmaz." atasözü abdallardaki düğün düşkünlüğünü ifade eder. "Abdalın karnı doyunca gözü yolda olur." sözü abdalların gezginci olduğunu belirtir. "Bir kaşıkla dokuz abdal doyar." ve "Dokuz abdal bir kaşıkla geçinir." sözleri abdalların bel-

lerinde kaşık taşıdıklarını, aralarında senlik-benlik olmadığını, aralarında birlik ve beraberlik olduğunu bildirir. "Dokuz abdal bir kilimde uyur, iki padişah bir kilime sağlamaz." sözü onların kanaatkar olduklarını perçinler.

"Soygun yemiş abdala dönmüş." deyimini abdalların zaten yarı çıplak ve fakir kimseler olduğunu, soyulunca daha kötü duruma düşeceğini ifade eder.

"Abdal, abdalin ne onduğunu ister, ne bulduğunu.", "Abdal alacayı, isli karacayı sever." ve "Abdaldan paşa, ağaçtan maşa olmaz." sözleri onların hayatları ve yaşama biçimleri ile ilgilidir.

Anadolu'nun fethinde büyük görevler icra eden; Abdalan-ı Rum, Gaziyan-ı Rum, Bacıyan-ı Rum ve Ahiyan-ı Rum zümreleri bugünkü abdalların ataları idi.

Anadolu'da Abdalların başlıca merkezi Seyitgazi idi.

Abdalların bir kısmı Otman Baba'yı veya Baba Şuca'yı büyükleri olarak tanırlar.

Günümüzde abdallık geleneği artık iyiden iyiye bozulmaya başladı.

Abdalların büyük bir maharetle çaldıkları sazların yerini klavyeler aldı.

Güzelim Emirdağ türkülerinin yerini de köksüz arabesk çaldı. Ekonomik ve sosyal ilişkilerdeki gelişmeler Türkmen'in değişmez yoldaşı abdallığı tarihe gömüyor. Biz bu tanıklığı yüreğimizi sızlatan bir acı olarak bizzat yaşıyoruz.

Esmer, sevecen ve hayat dolu edeler, Türkmen kültürünün taşıyıcısı kardeşler sizleri hiç unutmayacağız.

Fakı EDEER
Şair

Bundan 270 yıl önce Emirdağlıların eteklerinde yeni yurt tutmuş Yörükler, obanın biraz uzağındaki ağaçlarını tamir için ailece ağıla giderler. Akşam yorgunluğunun etkisiyle erkenden uyurlar. Gece yarıyı böldüğünde, bir atın acı acı kişnemesi ve köpeklerin telaşlı havlamalarıyla uyanır. Mayıs gecelerinin ay ışığında, yağlı kandile gerek duymadan dışarı fırladılar. Kendi köpeklerinin arasında soylu bir aygır, hem kendisine havlayan köpeklere saldırıyor, hem de acı acı kişnemesine devam ediyordu.

Oba büyüğü, yörük gocası "Allah Allah" diyerek aygıra doğru yaklaştı. Alnı ayna çakal, yelesi neredeyse dizlerine inmiş kuyruğu yerde sürünen binek taşı olmadan binilmeyecek kadar yüksek, ay ışığında ısıt ısıt parlayan, doru aygır yörük gocasının kendisine güldüğünü görünce hareketsiz kaldı, nefes aldığı yerde iki burun deliğinde sanki dumanlar çıkıyordu. Birkaç adım attı ve ön sağ ayağını kaldırdı, üzerine basamıyordu. Yörük gocası aygıra biraz daha yaklaştı, bir de ne görsün, sağ küreğinin üzerinde akan kanlar ta tırnaklarına kadar inmiş. Hiç nal görmemiş tırnaklar, kıpkızıl kan içinde idi.

Yörük gocası aygıra iyice yaklaştı. Elini atın alındaki çakala koydu ve kaşımaya başladı. "Vah, aslanım vah. Seni kurtlar yaralamış." diyerek aygırı sevmeye başladı. O vahşi aygır sanki yörük gocasının, merhametine sığınmıştı. Öyle uysallaşmıştı ki, kişnemeyi kesmiş, tir tir titriyordu. Yörük gocası, aygırın üç ayağının üstünde

taşla çevrili büyükçe çitene gördü ve oğluna seslendi.

Oğul, tez git obadan tuzlu tereyağını getir. Bu yarayı tamir etmezsek, üç gün içinde sinek kurdu düşer. Hanım sen de su kaynat. Oğul, diğer binek atıyla obadan tez yağı getir. Yörük gocası çocuklarının yardımıyla atı yere yatırır. Çok kaynamış sıcak suyu abdest ibiğinden, kanayan yaranın üzerine döker. Ayaklarından kazığa bağlı ipler dolayısıyla aygır fazla kımlıdayamaz. Sonra tuzlu tereyağını atın yarasına kapatıp yarayı sararlar. Sabah da şifalı otları toplayıp merhem yapıp yarayı tekrar sarar. Ondan sonra ailesine dönüp bu asi aygır 40 gün içinde ölmece kurtulur; çünkü çok korkmuş. Kurtlarla çok mücadele etmiş, kim bilir yilkısı nerde? Kurtlar yese yese bir ikisini yer, bu kolay kolay kurtlara teslim olmaz. İnşallah iyileşir, yilkısına döner. Oğlu babasına: "Baba şimdi bu aygır bizim sayılmaz mı? Bu aygır şimdi 6-7 yaşında. Bu yaştan sonra dağ atı ehlileşmez yaşıdan. Bize o yeter." diyerek günlük işlerine koyulurlar. Aygırın yarasını düzenli olarak timar ederler. 2-3 ay sonra iyileşen aygır taş çitenin üstünden bir hamlede atlar, kişneye kişneye dağlara doğru gider. Yörük gocası atın arkasından hayran hayran bakarak, "Ehlileşmiş benim atım olmanı çok isterdim; ama sen dağların asi atısın, hadi güle güle" diyerek gönlünce savuşturur.

Obalar yayladan göçer, kuzular büyür, kışa hazırlık biter. Göçmen kuşlar güneye uçar, zemherinin ortasına gelinir. Ava çıkan yörük gocasının oğlu bir de ne görsün. Asi

aygır, ardında yirmi atla gelir, doğru

yaralarının sarıldığı büyük çitene girerler. Durumu gören oğlan babasına varır: "Baba asi aygır arkasında yilkısıyla taş ağıla gelip girdiler. Aygır baş aygırmış." Yörük gocası sakalını sıvazlayıp: "Bu da bir nasip. Hayvanca hayvan, yapılan iyiliği unutmuyor." diyerek oğluna seslenir: "Tez gidin yazlık ağılı kışa hazırlayın. Asi yilkı bizim oldu. Atları hoşça tutun, iki güne kadar kar yağar. Çünkü dağ atları içgüdüleriyle karın yağacağını iki üç gün önce hissederek. Hanemize hayırlı olsun" diyerek, dua ederler. O gün bugündür asi yilkı hâlâ Emirdağlıları'nda yaşamaktadır. Yilkıdan atı ancak o aileden olan kişi tutar. Hâlâ her kış o taş çitende kar eriyeye beklerler, kar eriyince tekrar dağa dönerler ve hâlâ Emirdağlıları'nda yaşamaktadırlar.

VAY ANASINA BE

*Ne cana kaydık,
Ne ırza göz diktik.
El alemin rızkında gözüümüz yok,
Evel Allah yetimlerin hakkında da.*

*Banka boşaltmak mı, rüşvet mi,
İstismar mı, hâşâ!
Kafamıza göre düzene karşıyız işte.
En büyük yanıklığımız,
Her gün rakıyla haybeci kaşarı.
Evde de bu yüzden tatsız,
Ya hemşerim.*

*İyi biliyorsan da kendini bil,
Kötü biliyorsan da kendini bil,
Herkes de bizim kadar yamık olsun,
yeter.*

İçimizden Biri

Mehmet AYDIN

Eğitimci, Şair, Yazar ve Araştırmacı

Muharrem
KUBAT
Şair

Dergimizin bu sayısında "İçimizden Biri"nin konuğu emekli öğretmen Sayın Mehmet Aydın'dır.

Mehmet Aydın yıllarını eğitime vermiş şair, yazar ve araştırmacı bir kültür insanıdır. Yöremizin yetiştirdiği değerli bir aydındır. 1948 yılında öğretmenlik görevine başlayan Mehmet Aydın'la 2003 yılındaki Mehmet Aydın aynıdır. Bir başka deyişle o günkü Mehmet Aydın'ın kişiliği ve çizgisi ne ise bugünkü Mehmet Aydın'ın kişiliği ve çizgisi de odur. Bu nedenle, bugünün çağdaşları arasında saygın bir yeri vardır.

Yöremizin bu dürüst, çalışkan ve saygın insanını saygı ile selamlıyor, uzun ömürler diliyor, Mehmet Aydın'a sorulan sorular ve alınan cevaplarla sizi baş başa bırakıyorum...

M. Kubat: Edebiyat öğretmeni, araştırmacı yazar, Türk Dili uzmanı, şair ve yönetici Mehmet AYDIN kimdir? Bir başka söyleyişle Sayın AYDIN, özgeçmişinizi kısaca belirtir misiniz?

M. Aydın: Kısaca yaşam öyküm şudur:
YAŞAM ÖYKÜSÜ

1923 Afyon Bayat Bucağı'nda doğdum. İlkokulu Bayat'ta, orta ve liseyi Afyon'da okudum. 1948'de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdim.

Kayseri, Kars, Erzurum, Çanakkale Köy Enstitüsü ve öğretmen okullarıyla; Bursa, Konya-Selçuk ve Ankara-Gazi Eğitim Enstitülerinde öğretmen ve yönetici olarak çalıştım. Bu arada, görgü ve bilgimi arttırmak amacıyla bir yıl Paris'te kalıp üç yıl da Türk Dili Okutmanı olarak Belgrad Üniversitesi'nde görev yaptım.

Ayrıca; eğitim enstitüleri yönetmeliği ile öğretim programı ve temel eğitim yasa taslağı düzenleme yarıncılarında delege olarak bulundum. MEB'in görevlendirmesiyle Ortaöğretim Türkçe ve Edebiyat Öğretmenlerini Yetiştirme Kursları'nda öğretim görevlisi olarak çalıştım. Bir süre, eski Türk Dil Kurumu'nda Terim Kolu Uzmanlığı yaptım. Türkçe'nin yazım ilkelerini saptama kurulunda üyelikte bulundum. 1980 yılında kendi isteğimle öğretmenlikten emekliye ayrıldım. Dil Derneği ve Ankara Edebiyatçılar Derneği'nin kurucuları arasında yer aldım. 1962'de Türkiye Öğretmenleri Milli Federasyonu Yönetim Kurulu'na seçildim. Halen Türkiye Yazarlar Sendikası, Dil

Derneği, Edebiyatçılar Derneği, Sanat Kurumu, Dışişleri Türk Derneği üyesiyim. Bugün, Bilkent Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalışmaktayım.

İlgi alanlarım şunlardır: Türk Dili, şiir, eğitim ve eleştiri. Yayımlanmış Yapıtlarım: 35 adettir.

A) ŞİİRLERİM:

- 1- Özgürlüğe Açılan Eller (1971) 2- Halkın Soluğu (1978) 3- Işığın Kavgası (1979) 4- Yeryüzü Sancısı (1985) 5- Şiirsiz Kalmasın (1985) 6- Yürekte Yanan Dünya (1988) 7- Mavi Ter (1992) 8- Işıltılar (1995) 9- Derin Bir Aynadan (1999)

B) DERS KİTAPLARIM

- 1- Eğitim Enstitüleri Rehberi (1962) 2- Batı Edebiyatı, C.I-II (1975-1977) 3- Sözel (Test Kitabı, kurulla) (1983) 4- Türkçe Edebiyat (Ortak) (1989)

C) İNCELEME ve ARAŞTIRMA KİTAPLARIM:

- 1- Bayat- Bayat Boyu ve Oğuzların Tarihi (1984) 2- Hasan Hüseyin Korkmazgil (Yaşamı, Sanatı) (1987) 3- Şairlerden İzler (1992) 4- Ne Yazıyor Bu Kadınlar (1995) 5- Yunus Emre - Nasrettin Hoca ve Hacı Bektaş Veli Düşüncesi'nde Hoşgörü (Ortak Yapıt) (1995) 6- Türlü Yönleriyle Tekerlemeler (1998) 7- Edebiyatın Kıyıları (1998) 8- Afyon-Bayat İlçesi Oğuz ve Türkmen Kültür Söleni (1998) 9- Ankara'da Resim Sergilerinden İzlenimler (2001) 10- Edebiyatımızda Kadın Şair ve Yazarlar Sözlüğü (2003) 11- Ömrün Derin Sularında (2002) 12-17. yy. Divan Şairlerinden Vecdi Divanı (2003)

D) DİL ve SÖZLÜK KİTAPLARIM:

- 1- İlkokullar İçin Türkçe Geliştirilmiş Sözlük (1990) 2- Yazım Kılavuzu (1990) 3- Açıklamalı Deyimler Sözlüğü (1990) 4- Türk ve Dünya Edebiyatından Şairler ve Yazarlar Sözlüğü (1992) 5- Geliştirilmiş ve Açıklamalı Atasözleri (1992) 6- Effi Briest (Theodore Fontane, Çeviri: Nijad Akipek), Sadeleştiren: Mehmet Aydın (Ank. 99) 7- Düşünceler ve Sohbetler (Epiktetos, Çeviri: Burhan Toprak), Sadeleştiren: Mehmet Aydın, 1999

"Temeli kültüre ve örgüte dayanmayan hiçbir devrim, uzun süre yaşayamaz. Emirdağ aydınlarının kurduğu bu vakfı yürekten kutluyorum. Vakfın çıkardığı dergi ile öteki hizmetleri, birçok yöreye örnek olma niteliğini yaşıyor."

E) ALDIĞIM ÖDÜLLER:

- 1- Özgürlüğe Açılan Eller (1970 TRT Büyük Ödülü)
- 2- Oluşum dergisi Eleştiri 1.lik ödülü (1980)
- 3- Abdi İpekçi Deneme Yarışması Mansiyonu (1989)
- 4- Güneş dergisi Şiir Mansiyonu (1991)
- 5- Nasrettin Hoca Fıkra Derleme Mansiyonu (1997)
- 6- Ankara Valiliği Türk Eğitimine Hizmet Ödülü (1998)
- 7- Türk Folkloruna Hizmet Ödülü (1998)
- 8- Mülkiyeliler Birliği Vakfı 2000 Şiir Jürisi Üyeliği

Plaketi

M. Kubat: İlkokulu kendi memleketiniz olan, o günün nahiyesi, bugünün ilçesi Bayat'ta, orta ve liseyi de Afyon'da okuduğunuzu hep biliyoruz. O dönemin ilkokulu ve lise-siyle bugünün eğitim, öğretim ve disiplin uygulamalarını nasıl buluyorsunuz?

M. Aydın: O dönem ilkokulunda öğretmen dayaağı yaygındı. Defter, kalem ve kitap olanaklarımız kıt. Kışın sınıflara kurulan sobaların, yakacaklarını öğrenciler evlerinden kendileri getirirlerdi. Kitaplardaki yabancı kökenli terimler çok ağırdı.

Halkın büyük çoğunluğu okur yazar değildi. Bu yüzden kış geceleri komşular beni sık sık evlerine çağırır, onlara türlü kitaplar okurdum. Ayrıca, radyodaki dış haberleri ortak olarak dinleyenler, bir kez de bana yorumlatırlardı.

Afyon'da orta ve liseyi okurken, Bayat'la Afyon arasında ne düzgün bir yol, ne de bugünkü ulaşım araçları vardı. Bunun için aradaki 46 kilometrelik ham yolda genellikle eşekle ya da yaya olarak gider gelirdim. Bu arada yaz tatillerinde çalışır, kazandığım paranın bir bölümünü ailemin gereksinimine harcar, bir bölümünü de kendime okul harçlığı yapardım.

O dönem okullarında disiplin çok sıkıydı. Öğretmenle öğrenci arasında büyük mesafe vardı. Sınıf geçmek, bugünkü gibi kolay değildi. Olgunluk sınavının tek dersi ya da herhangi bir dersten sınıfta kalıp birkaç yıl bekleyen

öğrenciler vardı.

Hele 1939 yılında ortaokul 2-B şubesinden 4 Emirdağlı öğrencinin doğrudan sınıf geçmesi, bizleri bütün okula tanıtmış oldu.

Boş zamanlarımızda asla kahvelere ve eğlence yerlerine gidemezdik. Ancak halkevlerine gider, orada gazete, aylık dergi ve kitaplar okurduk. Ne yazık ki sonradan halkevleri kapatıldığı için boşlukta kalan çocuklarımız bugün tinerici, kapkaççı ve diskotekçi olma durumuna düşmüşlerdir.

Öte yandan biz öğrenciler, aramızda ülke sorunlarını tartışır, onlara birer çözüm aramaya çalışırdık. Nitekim, Sayın Süleyman Demirel'le o zaman iki kez bir araya geldiğimizde, ülkedeki sıtma, yol ve yoksulluk sorunlarını uzun uzun konuşmuştuk.

Bütün bunlara ve her şeye karşın herkeste Cumhuriyet ilkeleriyle laikliğe tam bağlılık, yarınlarımıza güven duygusu ve sarsılmaz bir dayanışma ruhu vardı.

M. Kubat: Her iki okulda da ilginç ve ilgi çekiciliğe değer bulduğunuz bir-iki anınızı anlatır mısınız?

M. Aydın: İlkokulda öğretmenlerim bana hemen her resmi bayramda manzume okuturlar, temsillerde görev verirlerdi. 1935'te beşinci sınıfta iken "Yarım Osman" piyesinde katip olmuş, bir de melek kılığında seyircilere bir takım iletiler (mesajlar) sunmuştum.

1937 yılında ise Atatürk'ün Afyon'a gelişinde, onu yakından görme mutluluğunu yaşamıştım. Ayrıca, il yönetiminden verilen sıtma ilacı "kinin ve atabrinden" yeter ölçüde sağlayıp Bayat'taki sıtmalı hastalara ayrı ayrı dağıtmıştım.

M. Kubat: Afyon Lisesi'nde birlikte okuduğunuz Emirdağlı öğrencilerin adlarını sayar mısınız?

M. Aydın: O döneme ilişkin anımsayabildiğim Emirdağlı arkadaşlarım şunlardır: Musa Başer, Osman Nuri Torun, Mehmet Okutan, Şevki Güler, Ali Sait Yıldırım, Ali İhsan Karaca (Rahmetli), Ömer Özgür (Rahmetli), Hamza Emekli (Rahmetli), Esat Erenoğlu, Hulusi Bağcı, A. Kadir Paksoy, Sami Aytuğ, Rüştü Kerman, Ata Erenoğlu, Münir Özkara.

Sonradan tanıdıklarım: Muharrem Kubat, M. Ali Üstün, Kuddusi Çetinkuş, Aşık Yoksul Derviş, Fikret Akın.

Emirdağlı öğrencilerim: Abdülkadir Türkmen, Mustafa Türkmen, Halil Üsküdar.

M. Kubat: Öğretmen olduktan sonra uzun süre köy enstitülerinde, öğretmen okulları ve eğitim enstitülerinde edebiyat öğretmeni ve yönetici olarak çalıştınız. Fransa'da bir yıl, Belgrad Üniversitesi'nde de üç yıl kaldınız. Bunlarla ilgili olarak neler söylemek istersiniz?

M. Aydın: Köy enstitülerinde öğrencilerime değişik yöntemlerle okuma tutkusu yaratmaya çalıştım. Onların yatakhane, çamaşırhane, lokal ve etüd mekanlarını düzene soktum. Çürümeye terk edilmiş okul gereçlerini koruma

altına aldım. Öğrencilerimin hepsine yurt ve meslek sevgisiyle sorumluluk duygusu aşılama amacını gözettim.

Eğitim enstitülerinde çağdaş edebiyata, özleşmiş Türkçe'ye, sorgulama, eleştiri, tartışma ve staj çalışmalarına ağırlık verdim. Öğrencilerin sağlık, temizlik, yiyecek ve örgüt işleri yanında okulun her türlü gereçleriyle yakından ilgilenip onların sağlıklı olarak işlemesini sağladım.

Belgrad Üniversitesi'nde okutman olarak çalışırken kiralık elçilik binamızın satın alınması, spor için bağımsız bir yüksek okul açılması, önemi vurgulanan elektriğin bütün yurdumuza yaygınlaştırılması konusunda ilgilileri sık sık uyarma yoluna gittim, sonunda istekler tümüyle gerçekleşti.

Ayrıca, Avrupa yollarında kaza yapmış Türk işçilerine çok hakaret eden Dabişkoviç adlı bir Rum asıllı konsolos memurunun görevden uzaklaştırılması sağlandı. Bir de tümüyle Türkler aleyhine çevrilmiş bir filmi, Büyükelçimiz rahmetli Daniş Tunalıgil'e söyleyip o da Tito katında temasa geçerek, o filmi gösterimden kaldırttı.

Paris'te ise bir köpek mezarlığının görkemini gördükten sonra Anadolu'daki köy mezarlarının durumunu anımsayınca içim sızladı.

M. Kubat: Bugüne değin şiir, ders kitabı, araştırma ve sözlük olarak 35 yapıta imza attınız, bunu nasıl başardınız?

M. Aydın: Benim kahve kültürüm yoktur. Çalışma ve emek tutkusu bende din düzeyindedir. Halkımıza olan sevgimi sınırsız, görevimi de bitmemiş sayıyorum. Ölünceye değin yaptıklarımı 50'ye çıkarırsam, gözlerim açık gitmeyecektir, diye düşünüyorum.

M. Kubat: Yine bugüne değin 8 ödül aldığınızı biliyoruz. Bu ödüller sizi nasıl etkiledi, duygularınızı alabilir miyiz?

M. Aydın: Ödüller beni hem kamçıladi, hem de yorgun yüreğimi dinlendirdi. Onları, çocuklarıma en büyük kalıt olarak bırakacağım.

M. Kubat: Yaşamı boyunca Mehmet Aydın'ın düşüncesi çizgisiyle kişiliğinde hiçbir değişiklik olmadı. Hatta, zaman zaman suçlanmasına karşın o, etik yapısında en ufak bir değişiklik ve sapma göstermedi. Bu çizgideki ısrarı, kendisini her geçen yıl biraz daha güçlendirdi. Bu çizgiyi, Mehmet Aydın nasıl korudu ve başardı. Bunu kendi kaleminiz ve dilinizden öğrenmek istiyoruz. Bu durumu, sizden sonraki kuşakların anlayacağı biçimde anlatır mısınız?

M. Aydın: Ben çok yoksul bir aileden geliyorum.

Ayrıca, pek çok köylümüzdeki çileli yaşantıları yakından yaşadım. Daha körpecik yaşta bakımsızlıktan ölen çocuklarla hekimsizlikten genç yaşta ölen gelinlere ve ot yemeğinden zehirlenen insanlara tanık oldum. Öğrenimden yoksun köy çocuklarının yaşam kavgasındaki çırpınışlarını gördüm. Sayısız işsiz kimselerin bunalımları içimi yaktı.

Benimse sürekli okudukça usum ve bilimcim işidi. Ülkem için birtakım arayışlara yöneldim. Umarsız insanların derdi, kendi derdim oldu. Bu nedenle insani sol görüşü, gerçek halk sevgisi kabul edip onu da toplumsal bir yöntem biçiminde algıladım. Bu açıdan kimi çevrelere boy hedefi olup çok zarar gördümse de görüşlerimden asla ödün vermedim. Doğruluğuna inandığım böyle bir yaşama biçimini yeğleyip sonuna değin bu yolu seçtim. İşte sizin değindiğiniz genel tavrım bu içeriktedir.

M. Kubat: Milliyet gazetesinin çıkardığı "İl İl Büyük Türkiye Ansiklopedisi'nde" Afyon'un sosyal, kültürel ve ekonomik yapısıyla ilgili yorumunuzu severek ve gıpta ile okuduk. Bu tümcenin esprisi içinde ve aynı bağlamda Emirdağ'ın sosyal, kültürel ve ekonomik yapısını siz nasıl görüyorsunuz? Etraflıca, hatta biraz da ayrıntılarıyla belirtir misiniz?

M. Aydın: Emirdağ yöresinin kadın-erkek hemen bütün halkı çalışkan, açık fikirli, yiğit, ekmeğini taştan çıkaran bir halktır. Yerleşme yeri kıraç olmasına karşın insanlar geçimlerini; hayvancılık, ticaret, tarım, pazarcılık ve ulaşım araçlarından sağlar. Türkiye'nin dört yanında ticaret peşinde koşan bir Emirdağlı'ya rastlamak olanaklıdır. Ancak Emirdağ'da süt ürünleri, tekstil, et kombinasi, kümes hayvancılığı gibi alanlarda daha köklü işletmeler oluşturma yoluna gidilebilir.

Ayrıca, Polatlı-Afyon ve Eskişehir-Çay ilçesi aralarında yapılacak birer tren yolu, çevreyi daha hareketli kılacaktır. Bundan başka Afyon-Kocatepe Üniversitesi'nin kimi birimlerini Emirdağ ve Bayat'ta kurarak, bu yöredeki sosyal ve ekonomik kalkınmaya büyük ivme kazandıracaktır.

M. Kubat: Yine bu tümcenin ışığı altında Emirdağlılara neler söylemek istersiniz?

M. Aydın: Emirdağ'da yaşayan, dış ülkeler ve Eskişehir'de bulunan Emirdağlılar'ın dayanışmasıyla ilçenin çehresi çok daha yetkin bir duruma getirilebilir.

M. Kubat: Emirdağlılar Sosyal Dayanışma, Kültür ve Eğitim Vakfı'nın kurulmasını nasıl buluyorsunuz? Bu konuda tavsiyeleriniz var mı?

M. Aydın: Temeli kültüre ve örgüte dayanmayan hiçbir devinim, uzun süre yaşayamaz. Emirdağ aydınlarının kurduğu bu vakfı yürekten kutluyorum. Vakfın çıkardığı dergi ile öteki hizmetleri, birçok yörelere örnek olma niteliğini taşıyor.

Bu arada Emirdağ'ın zengin folkloru, tarihi, aile bağları ve Kurtuluş Savaşı'ndaki etkinlikleri yeniden ele alınıp köklü bir belgelik oluşturulursa tarihe büyük bir ışık tutar sanıyorum.

Bir de Emirdağlılar, iyi bir eşgüdüm seferberliğiyle Gölcük Yaylası'nı ve Adaçalı ağaçlandırıp antik Amorium Öreni'ni dünyaya tanıtarak, oraya turist ve bilim adamı çekmelidir.

M. Kubat: Sayın Aydın, verdiğiniz bilgiler ve yanıtlar için size derin teşekkürlerimi sunarım.

M. Aydın: Bana derginizde böyle bir olanak yarattığınızdan dolayı ben de size yürekten teşekkür ederim.

Mehmet Aydın'ın şiirlerinden birkaç örnek

ARAYIŞIN SİSİ

Gün doğuyor sessizce
Akşam tökezliyor kararıp
Sen yoksun

Gökyüzü durgun
Yollar sokaklar dilsiz
Sen yoksun

İçimde ırmaklar kurudu
Düşünceler saçını yoluyor
Sen yoksun

Gülmeyi erteledim
Ağlar duvarlar karşılıklı
Sen yoksun

Telefon çalar ürperirim
Uykularımın dalları kırılrıpince
Sen yoksun

Dünya ne denli küçük
Sesim ulaşır dedim seslendim
Sen yoksun.

***

UZUN KOŞU

Ağaran gün çözüldü
Yayıldı çevreye uğultu
İşlerine koşuyor herkes
Sense hep elvermelere koşuyorsun

Çocuklar okullarına
Sayrılar hekime
Kuşlar gökyüzüne
Sense acılara koşuyorsun

Zaman tekdüze
Kendi uzun yollarını
Döşüyor her gün
Ağaçlar ayakta
Nöbetini tutuyor toprağın
Sense sürekli kardeşliği
Dostluğa koşuyorsun

İş ve aş istiyor açlar
Karınları doyurmuyor hiçbir söz
Barış bozulup
Çoktan elden çıkmış
Masal olmuş kimi yerde
Sense şiire koşuyorsun

Durmadan karartıyor geleceği
Boz bulanık bir kargaşa
Sense yüreğini almış eline
Evreni kucaklamak için
Umutsuzca
Sevgiye koşuyorsun.

***

ARITAMAZ

Canlı çekip gidiyor ötelere
Zaman ayakta
Değişen yorgun doğa
Duyurur gizli fısıltısını
Zaman ayakta
Kuşatır insanı
Sorular acılar
Onlardan söylenceler kalır geriye

Daraltırlar dünyayı
Trenler vapurlar uçaklar
Bin saray bin devlet bin tarih
Yıkılır arkaya
Bir puslu unutuş kalır

Tüketir ömrünü bir gün
Sevgiler dostluklar sıcak ilişkiler
Ne var ki silinmez hiçbir zaman
Alınlardaki yüz karası
Zaman ayakta kalsa da sonsuz
Ölüm arıtamaz utancı

SAVUR BENİ

Acının kanatlarını kırma yolunda
Savur beni ey rüzgar savur beni
Götür en tekil yalnızlıklara
Bir adım ötesi kara gece olan
Sevgi susuzu kadınlara
Küllenmiş yaraları sarma peşinde,
Kırılsın çemberi yazgının
İşıldasın uçuşan bulutlarda umutlar
Akşam serinliği vursun yüzlere
Bir ucu sevince çıksın ırmakların
Masmavi türkülere dönüşsün ağıtlar.

Kızıl güneş boyun eğmiş dağlara
Koyaklar kararıyor sessizce
Ağaçları yalayıp yutuyor tozlar
Solgun çiçeklerse tedirgin
Soluk soluğa şuracıkta
Dünya yol alırken tersine
Körleşmiş yürekleri arıtmak
Durdurmak için her şeyin yağmalanmasını
Savur beni ey rüzgar savur beni
Zehir-zıkkım karanlıkların üstüne

***

TAA ORTA YERİNE

Apansız yolculuğa çıkıyorum sensiz
Düşlerin saydamlığında yitiyor anılar
Tanımın çılgın atışını duyuyorum
Gelip saplanıyor içimi ısıtan gülüşün,
Yüreğimin taa orta yerine.

Elinden tutuyorum kimsesiz bir
çocuğun
Açlığını ve ezikliğini sezdiriyor bana
Ruhumu sarıyor koca bir karabasan
Acı çeken yüzü oturuyor çizgi çizgi
Yüreğimin taa orta yerine

Kalksın istiyorum yalanlar dolanlar
Göz alıcı görüntülerle dolsun yurdum
Kimseler bulandırıp kırmamasın aynaları
Sızıyor düşüncelerin çıplak ve tutsak
rüzgarı
Yüreğimin taa orta yerine

İşsizler umarsızlar alıyor çevremi
Harlı ateşler kaplıyor bedenimi
Gururu kırılıyor uygarlığın sanki
Buz gibi soğuk bakışlar yöneliyor
Yüreğimin taa orta yerine

Türklerin geçmişe dayanan zengin yemek kültürleri vardır. Eski Türkler, gösterişli ziyafetler vermeyi, açları doyurmayı, bu vesileyle şenlikler yapmayı, eğlenmeyi çok severlerdi. Bu gelenek, bugünlere kadar sürüp gelmiştir.

Eski Türklerde dört türlü ziyafet verilirdi:

- 1- Potlaç
- 2- Şölen
- 3- Toy
- 4- Ölü aşı

POTLAÇ: İlkel kavimlerde görülen önemli bir âdettir. Özellikle Kuzey Amerika'nın batı tarafında yaşayan bazı kavimlerde de görülmektedir. Potlaç, karşı tarafı, karşılık vermekten aciz bırakacak, savurgan, gösterişli ve meydan okuyucu bir ziyafettir. Bunun eski Türklerde karşılığı, potlaçla aynı özellikleri taşıyan "şölen"dir.

Dede Korkut, şöleni şöyle anlatıyor:

"Dirse Han, dişi ehlinin sözüyle ulu toy eyledi.

Tanrı'ya dua etti. Attan aygır, deveden buğra (erkek deve), koyundan koç kestirdi. İç Oğuz, Dış Oğuz Beylerini davet etti. Aç görse doyurdu, çıplak görse donattı, borçluyu borcundan kurtardı. Tepe gibi et yığdı. Göl gibi kırmızı (at sütü) sağdırdı." ⁽¹⁾

"Bayındır Han, iki türlü şölen yapardı:

Birincisine yalnız "İç Oğuz" davet olunurdu.

Amacı onlar üzerindeki egemenliğini güçlendirmektir. Bu da şölen yapıp davetlilere meydan okumakla gerçekleştirilirdi. Yerlere ipek halılar döşenir, İç Oğuz Beyleri yanına dizilir, bol bol yenir içilirdi." ⁽²⁾

"Ziyafet, bazen yedi gün yedi gece sürerdi:

"Kazan, kırk otak diktirdi. Yedi gün yedi gece yeme içme oldu." ⁽³⁾ Bazen de kırk gün kırk gece sürerdi.

Dış Oğuzların davet edilmedikleri ziyafetler hoş karşılanmazdı. Bu nedenle hanlar, Dış Oğuz beylerini de ziyafete davet etmekle yükümlüydüler. Ancak, "yağma şöleni" yoluyla Dış Oğuzlar üzerinde egemenlik sağlayabilirlerdi.

Yağma şöleni yapan bey, davetlileri yedirip içirdikten, giydirip kuşattıktan, borçları verdikten sonra, hatunun koltuğuna girerek otağından çıkardı. Bütün davetliler, davet sahibinin otağını, sürülerini, mallarını yağma ederlerdi.

Eski Türklerde potlaça benzeyen birçok savurganlıklar yapılan gösterişli ziyafetlere "toy" denirdi. Örneğin Kazan Han, önce kendi boyunu, sonra "İç Oğuzları" "yağma toyu"na davet eder ve

otağını, sürülerini, malları yağmalatır, onları egemenliği altına alır, böylece, onlar üzerinde prestij sahibi olurdu.

Eski Türkler, her gün zamanlarını toylarda ve şölenlerde geçirdikleri için güzel giyinirler, bolluk içinde yaşarlardı. Aralarında borçlu bulunmazdı. Her gün bir bey şölen verdiği için ömürleri eğlence içinde geçerdi. Yağma şölenleri, yaşamlarını daha güzelleştirirdi. Her şey birlikte yenilir içilirdi. Bu durum, Türkler arasında ortak bir yaşam olduğunu gösteriyor.

Bugün, Kürtlerde görülen "Kirvelik Kurumu", eski Türklerde uygulanan potlaçın izlerini taşır. Kirve, sünnet olacak çocuğun bütün gereksinimlerini, giderlerini karşılamak zorundadır. Çocuğun babasının da kirveye aynı şekilde armağanlarla karşılık vermesi gerekir. Vermezse, halk arasındaki itibarını yitirir. Bu adet, Güney Türkmenlerinde de vardır. Bu adetin Kürtlere onlardan geçmiş olması, "sağdıç"lığın da bu geleneğin bir başka biçimi olduğu, bazı belirtilerden anlaşılmaktadır.

Eski Türklerde "ölü aşı-ölü yemeği geleneği" vardı. Türklerin cenaze törenleri, büyük halk kitlelerinin, ordunun ve yabancı elçilerin bir geçidi şeklinde yapılırdı. Türk kağanlarının cenaze törenleri, adeta uluslararası büyük bir olay olurdu. Bu törenler, büyük at yarışları ve "ölü aşı" denen ziyafetler için bir sebep oluştururdu. Türkler, cenaze törenlerine "Yuğ" derlerdi.

"Osmanlılarda da, "ölü yemeği" geleneği vardı. Örneğin Yıldırım Beyazıt'ın cenazesi Bursa'da gömüldükten sonra, oğlu yoksullara ve yetimlere yemek dağıttırılmış, elbiselerini de hediye etmiştir.

Bugün, Anadolu'nun birçok yöresinde olduğu gibi, Türkmen aşiretlerinin yerleştiği Emirdağ yöresinde de ölünün üçüncü, yedinci, kırkıncı, elli ikinci günleriyle ölüm yıldönümünde ölü yemeği verilir. Yemeğe eş dost ve akrabalar davet edilir." ⁽⁴⁾

⁽¹⁾ Dede Korkut Kitabı, s.5

⁽²⁾ Dede Korkut Kitabı, s.260

⁽³⁾ Dede Korkut Kitabı, s.25

⁽⁴⁾ Ömer Faruk Yıldızkaya, Emirdağ'ı Yöresi Türkmen Ağıtları, İzmir, 1992, s.25

* Bu yazı hazırlanırken Ziya Gökalp'in Türk Medeniyet Tarihi adlı eseri ile Bahattin Ögel'in Türk Kültürünün Gelişme Çağları II, İstanbul, 1971 adlı eserinden yararlanılmış, alıntılar yapılmıştır.

Emirdağlılar Vakfı Belçika'yı ziyaret edecek

Reşat BAĞCI
Vakıf Genel
Sekreteri

Merkezi Belçika Brüksel'de bulunan Emirdağ ve Çevresi Yardımlaşma Derneği (EYAD)'nin daveti üzerine vakfımız yöneticilerinden Başkan Özcan Özgür, Dr. Nail Keskintaş, İhsan Avcı ve ben-denizden oluşan bir heyet Brüksel'i 2004 yılının ilk ayında ziyaret edeceğiz.

EYAD Brüksel, Emirdağlılar Sosyal Dayanışma Kültür ve Eğitim Vakfı (EMVAK) da Eskişehir'de aynı zamanda 1997

yılında kuruldu.

İki vakfın amacı da aynı Emirdağlılar arasında tanışma, kaynaşma ve dayanışmayı sağlamak, onlara yardımcı olmaktır.

Bu amaç çerçevesinde EMVAK, yeni yılda yurt dışındaki gurbetçi hemşehrimizi yakından tanıyacak, onlarla hemhal olacak ve işbirliği yollarını arayacaktır.

Belçika merkezli olmak üzere, mümkün olursa çevre ülkeleri de ziyaret etmek

arzusundayız.

Bu nedenle Danimarka, Hollanda, İsviçre ve diğer yerlerdeki hemşehrilerimizin taleplerini bekleyeceğiz.

EMVAK olarak bu ziyarete vesile olan Metin Edeer ve Ömer Şen'e şimdiden teşekkür eder, ülke dışındaki tüm Emirdağlıların yeni yılını kutlar, 2004 yılının bizim yılımız olmasını canı gönülden dilerim.

KÖYLERİMİZ

Gülendam ATAR

*Ağıcık, Tabaklar yakın köyümüz,
Elhan, Akören bostan yerimiz,
Emirdağ'ın simgesi toprak evimiz,
Kültürü bol olan köylerimiz var.*

*Bağlıca, Gözeli yeşil köyümüz,
Kırkpınar, Beyören harman yerimiz,
Karaağaç, Yarımca yoğurt severiz,
Kültürü bol olan köylerimiz var.*

*Hazine yatağı Hisar Köyü,
Türküsüyle meşhur Suvermez Köyü,
Hamzahacı, Pörnek hıdırellez yeri,
Kültürü bol olan köylerimiz var.*

*Çatallı Köyü'nde yayla yolumuz,
Balcam, Tez, yiğit köyümüz,*

*Karacalar Köyü şıhlar yerimiz,
Kültürü bol olan köylerimiz var.*

*Alibeyce, Gedikevi yoğurdu,
Sığracık, Gökçeyaka somunu,
Yüreğil, Emirinköy kilimi,
Kültürü bol olan köylerimiz var.*

*Camili, Topdere bizim köyümüz,
Danteli, oyası meşhur yerimiz,
Adayazı, Ekizce'yi severiz,
Kültürü bol olan köylerimiz var.*

*Davulga, Bademli bizim beldemiz,
Örenköy'de çorap, kazak öreriz,
Çiftlik, Veysel misafiri severiz,
Kültürü bol olan köylerimiz var.*

**“EMİRDAĞ” SİZİN DERGİNİZ;
DERGİNİZİ OKUYUN, OKUTUN, TANITIN.**

Emirdağ'da Karabağ

Doç. Dr. Tamillia ALİYEVA
Bakü Devlet Üniversitesi

Emirdağ, Türkiye'nin Eskişehir'i yakınlığında büyük bir kasabadır. Amma Eskişehir'e değil, Afyon'a bağlıdır. Emirdağ'ı bizi yani Azerbeycan'a yakınlaştıran, dağmalaştıran bir sebep var. Bu da Emirdağ'da yaşayanların çoğunun Karabağlı olmasıdır. Hatta Emirdağ'ın etrafından büyük Karabağ, küçük Karabağ denilen köyler de var.

1998'de Eskişehir'e geldim. Beni garajda karşılayan Emirdağlı (O hem de Emirdağ dergisinin sorumlusudur) Reşat Bağcı dedi: "Benim hayat yoldaşım da Garabağlıdır."

Çok-tecrübe ettim ha Eskişehir, ha Garabağ. Reşat Bey'in ömür-gün yoldaşı Naciye Hanımla tanıştım. Bir daha inanalım ki o, asıl Garabağlıdır. Hoş hanımefendiliği, asistanlığı, hatta pişirdiği börekler, fırında hamsi Garabağ'ı hatırlatırdı. Öyle ki garabağ hasretine son vermek için Emirdağ'a gittik.

Naciye Hanım'ın atası aziz kişi Emirdağ'da yaşayır. Tarlaları var. Öz traktörleri, kamyonları ile ekerler, biçerler. Mağazalarını ise kiraya verirler. Aziz kişinin sekiz evladı var.

Gurban bayramında Aziz kişinin misafiri oldum; yalnız Belçika'daki oğlu gelmemişti. Dört evladı ile Emirdağ'da yaşıyor. İkiisi de Eskişehir'den, birisi de İzmir'den gelmişti. Hepsi Aziz kişinin elini öpmeye, başramını tebrik etmek için uzun yol kat etmişlerdi. Goyunlar, Aziz kişinin heyetinde kesildi Garabağ'daki kimi komşular sacı ocağa koyup, sac kavurması pişirirdiler. Hepsi sac etrafında toplandı: Oğullar, kızlar, akrabalar, komşular..

Aziz kişinin büyük oğlu Halil Bey, Emirdağ'ın baş memurudur. Emirdağ'da sayılan insanlardan biridir. Halil Bey'in evine giderken yol boyu etrafı seyr edirem. Kasabanın ortasından çay geçir. Aynı bizim Fuzuli gibi. Evlerin dikilişi de Garabağ evlerini benziyor, tabi ki kahne evleri. İki ev, balkonda kabaklar. Hayat baca, kızılgül... Aynı Hasan Ağa'nın evleri gibi. Halil Bey'in hayat yoldaşı Huriye Hanım, bizi merdivende karşıladı. Huriye Hanım Karadenizli'dir. Emirdağ'a gelin gelmiş. Büyükle büyük, küçükle küçüktür. Garabağlı'ların gelini olduğu için özünde Karadeniz yok, Garabağlı sayılır.

Ertesi gün Halil Bey bizi büyük Garabağ'a götürür. Önce buradaki Garabağ köyleri oranın folklorü, adet-ananeleri burada ciddi araştırma yapan Muharrem Bey'lerle görüştük. Memnuniyetle giderik deyir.

Getmeden önce, bizi çok zengin kitap anası ile tanış edir. Elimize aldığımız bir kitapta gözümüze ilk degen Muharrem Bey'in Garabağlılar'ın Türkiye'de yerleşmesi ile bağlı yazıdır.

Onun ilk müracaat ettiği kaynak Türk folklorü araştır-

maları dergisidir. (1955) Bu dergiye göre onlar Türkiye'ye gelerek Ağrı civarında Iğdır ve Afyon'un Emirdağ bölgesinde yerleşirler. 1813 ilde Karabağlılar İran'dan Rusya'ya göç ederek özlerinin Şusa kazasını yaratmışlar. İran'da ve Rusya'da (yeni Rusya'nın terkinde olan Azerbaycan'da-T.E.) yaşamak istemeyen Karabağlılar Türkiye'ye gelirler. Profesör Ahmet Caferoğlu "Afyon Karahisar azerileri" makalesinde yazar ki; Karabağlılar Bolvadin'e ve Emirdağ'a Hicri 1055, Miladi 1645'te gelmişler. Burada yaşayan Karabağlıların başçısına Kentkuda denirdi.

XVII. asırdan sonra bu kentkudaya "bey" denirdi. Emirdağ'daki Karabağ kentlerinin beyi Bolvadin'in "Büyük Karabağ" kasabasında otururdu. Bu kasabaya "Beyköy" de diyorlardı. Emirdağ'daki Karabağlılar göçebe hayat geçirirlerdi. Afyon-Karahisar'daki Karabağlılar Azerbaycan'ın Dağlık Karabağ bölgesinden gelmişler ve onlar burada Büyük Karabağ, Orta Karabağ, Dere Karabağ, Yeni Karabağ kentlerinde yaşıyorlar. Aynı zamanda Afyon, Aydın, İçel, İzmir, Konya, Muğla, Sinan şehirlerinden Karabağlıların yaşadığı köyler var ve onların yerleştiği yere Karabağ adı verilir. Karabağ'da Fazıl Bey'in diktirdiği misafirhane Balçioğlu Osman'ın diktirdiği cami, bugün de turistlerin sevdikleri yerlerdir. Buradaki Azeriler doğma yurttan getirdikleri adları koruyup saklarlar. Mesela; Göyçeli, Genceli, Gözekli, Kesemenli.. Toyları, yaşları "Kitabı-Dede Korkut" destanlarında gösterilen adet-ananelere benziyor. Karabağlıların söyledikleri ağıtlar onların da dillerinin ezberidir. Muharrem Bey Karabağ köylerini gezerek efsaneleri toplamıştır. Karabağ Köyü'nde "Gelin Kayası" var, aynı bizim Karabağ'daki "Gelin Kayası" gibi.

Atasözleri, adetler hiç değişmez. Karabağ kadınları at üstünde eri ile beraber muharebeye gidermiş.

Emirdağ'da yaşayan Emirdağlılar en çok goyunculukla meşguldürler. Onlar 22 Mart'ta Nevruz Bayramı'nı kutlarlar. Köyün büyük meydanında eğlenirler.

Bütün bunları gözümüzle görmek için büyük Karabağ yol boyunda çepersiz, hasarsız bağlar vardır. Erik, alma, armut, kiraz, vişne ağaçlarının dalları meyvelerin ağırlığından az kalır ki kırılacak. Durup bu güzelleyi seyr edirik. Bir adam yakınlaşır:

"Niye bakırsınız, gelin, yeyin."

"Sizin bağımızdır?"

"Bağın sahibi çok uzaklardadır; ama tartışıp yoldan geçenler yediklerini yesinler, apardıklarını aparsınlar."

Gulaklarımıza inana bilmirik, bazarda çok pahalı satılan

bu meyveyi teklif edirler. Beynimden, hayalimden bu fikirler geçer. "Vallah hele bu da Karabağlı ikramıdır."

Doyunca kimi bal erikten, kirazdan yiyip yola düzelirik. Büyük Karabağ köyümde beş hanım anagilde bulunduk. Beş kişiye yemek kaydadı. Evin gelini Nurgül sofrayı hazırladı. Soğan kabığı, kimi sac yukası, bostan toplanmış hiyar, domates, inek pendiri, yerde açılmış sofraya düzıldı. Döşeklerin üstünde oturup şirin sohbete başladık. Sanki Türkiye'de değil Karabağ'dayız. Hanım ana doğduğu Karabağ lehçesiyle şirin sohbete başlayır. Karabağlı aileden ayrılıp çay kahvesine gelirik.

Burada da Karabağ'ın temiz havasını duyuruk. Karşımıza

omuzlarında kova olan kızlar çıkar. Muharrem Bey deyir ki; "Dağlardan akıp gelen buz gibi, dupduru çeşme var. kızlar suyu oradan getirirler." Emirdağ'dan oradaki Karabağ'dan ayrılmak istemesek de ayrılmaya mecburum. Ama onlara söz verdim ki burada yazacak çok mevzu var. Yine geleceğim. Onlar da dediler ki; "Karabağ alınsın biz de size göz aydına geleceyik. Bu Karabağ'dan o Karabağ'a..." Bu sözler beni yaman sevindirdi.

Aziziyem Karabağ,
Şaki, şirvan Karabağ,
Dünya cennete dönse,
Yaddan çıkmaz Karabağ.

Ceylan Bey'ime

Ayfer GÜCENMEZ

Emirdağ eşrafından olan Ceylan Gücenmez, geçirdiği amansız hastalıktan kurtulamayarak vefat etmiştir. Çok sevdiği eşinin hatırasını devamlı olarak yaşatan hemşehrimiz Ayfer Gücenmez ablamız bize zamanla yaktığı bu ağıtı ulaştırdı. Kendilerine teşekkür ederken Ceylan Gücenmez ağabeyimize de Allah'tan rahmet diliyoruz.

*Hançer vurdu ciğerimin bağına,
Bir minnet edeyim Emirdağ'ına,
Söylen de Ceylan'a gelsin evine.*

*Ben gurban olayım Ceylan Bey'ime
Akşamdan akşama gelsin evime.*

*Hasan yeni evli, Muhammet bekar,
Babası olsa da sineye çeker,
Metin'im, Çetin'im boynunu bükür.*

*Beyime, beyime Ceylan Bey'ime,
Akşamdan akşama gelsin evime.*

*Amerika Türkiye'ye aralı,
Evlatlarım baş ucumda sıralı,
Gınamayın dostlar içim yaralı.*

*Gurbanlar oluyum Ceylan Bey'ime,
Akşamdan akşama gelsin evime.*

*Ceylan'ım gideli yedi yıl oldu,
Açılıp gelirken güllerim soldu,
Gınamayın dostlar bana ne oldu.*

*Ben gurban oluyum Ceylan Bey'ime,
Akşamdan akşama gelsin evime.*

*Geceleri uyku girmez gözüme,
Minnet ettim oğlum ile gızıma,
Ben ne söylüyeyim alın yazıma.*

*Beyime, beyime Ceylan Bey'ime,
Akşamdan akşama gelsin evime.*

*Yine bugün benim boranım, kışım,
Benim buralarda ne idi işim,
Benim çok erkenden bozuldu başım.*

*Gurbanlar oluyum Ceylan Bey'ime,
Akşamdan akşama gelsin evime.*

*Bişirdim aşımı ben yiyemedim,
Derdimi kimseye ben diyemedim,
Ceylan beyime de ben doymadım.*

*Beyime, beyime Ceylan Bey'ime,
Akşamdan akşama gelsin evime.*

*Dört tane oğlum var bir tane kızım,
Zehroldu dünyada baharım, yazım,
Vallahi dinmiyor içimde sızım.*

*Beyime, beyime Ceylan Bey'ime,
Akşamdan akşama gelsin evime.*

*Genç yaşımda beyaz ördüm saçımı,
Bilemedim kusurumu, suçumu,
Kimselere dökemedim içimi.*

*Gurbanlar olayım Ceylan Bey'ime,
Akşamdan akşama gelsin evime.*

*Yine bulanyor havanın yüzü,
Kimseler çalmadı çaldığım sazı,
Yanıma gelemmez anamın gızı.*

*Ben gurban olayım Ceylan Bey'ime,
Akşamdan akşama gelsin evime.*

Bir başkadır şu Emirdağ insanı

**Muharrem
KUBAT**
Şair

Şu Emirdağ insanı da bir başka doğrusu. Yolculuğa Orta Asya'dan başlamış, ha şurası, ha burası derken Emirdağ'a gelip yerleşmiş. Emirdağ'ın ne akar suyu var ne verimli ovası. Bir başka deyimle bozkırın ortası. Elinde bulunan araziye bir yıl nadas eder, bir yıl eker. Ektiği sene bire on-on beş, bazen de bire üç verir.

İşte Emirdağlı yaşamını yıllar yılı böyle sürdürmüş ve toprakla böyle mücadele etmiştir. Bu mücadeleye şöyle bir bakmış, "Bunun sonu yok." demiş. Hemen nakliyeciliğe başlamıştır. Bunun akabinde iş hayatına atılmış, bazı şeyler üretmiştir. 1960'lı yıllarda yurtdışı göçü başlamıştır. Bugün için Belçika başta olmak üzere, Hollanda, Fransa, Danimarka ve Almanya'da 100-150 bin Emirdağlı'nın olduğu sanılmaktadır. Çiftçilik, nakliyecilik, iş hayatı derken okuma-yazma merakı başlamıştır. İşte benim anlatmak istediğim konu da budur. Yani Emirdağ halkı tekniğe ayak uyduran, çağın gereklerini yerine getiren, bir başka söyleyişle yeniliğe koşar adımla giden kişilerdir. Emirdağ yöresinden ilk tahsil yapanlara şöyle bir söz atmak istiyorum.

Darül Fünun'un (Edebiyat Fakültesi)

ilk mezunu Karacalar Köyü'nden Halit Arıcan'dır. Onu takiben Enes Erdik, Celal Bilge, Hayri Özbek, Derviş Mehmet Eryüce, Mehmet Sezgin, Musa Başer, Osman Remzi Sezer, Sadık Öztekin, Mehmet Aydın, Ömer Özgür, Mustafa Yılmaz İnceoğlu, Hulusi Bağcı, Cahit Yiğit, Osman Nuri Torun, Ata Erenoğlu, Esat Elçin, Derviş Çobanoğlu, Mehmet Okutan, Kadir Öztürk, Kadir Aksoy, Esat Erenoğlu, Nejat Bilge, Halil Erenoğlu, Ali İhsan Karaca gelmektedir.

Bu arada 17 Nisan 1940 tarihinde Köy Enstitüleri Kanunu'nun çıkmasıyla birlikte Çifteler Köy Enstitüsü kurulmuştur. Emirdağ çocuğu bu kervana da katılmayı ihmal etmemiştir. Orhan Başaran, Mevlüt Akdemir, Mehmet Şahin Alp, Vahdettin Hüyük, İbrahim Yüksel, Bekir Tunç, İzzet Ulvi Acar, Ali Sever, Halil Kaya bu okulda hemen yerlerini almışlar mezuniyet sonrası Emirdağ köylerinde öğretmenlik görevine başlamışlardır.

Daha sonra sözü edilen okuldan 100-150 civarında öğretmen mezun olmuş, yurdun çeşitli yörelerinde görev almışlardır... Bu öğretmenlerden bir kısmı öbür dünyaya göç etmiş, bir kısmı şu anda emekliliğini yaşamaktadır...

Bundan sonra Emirdağ gençliği öyle bir hale gelmiştir ki her alanda tahsil yapmak için adeta

yarış yapmaktadır. Tahsilini yapan her genç bu tahsilini çeşitli eserlerle süslemektedir. Hikaye ve roman yazmakta, araştırma yapmakta ve şiir yazmaktadır. İnanır mısınız bu eserler mütevazı bir mekan olan "Kubat Kültür Evi"ne yağmur gibi yağmaktadır. Her birisiyle ilgili ayrı ayrı bir şeyler yazayım ve bu yetenek ve emek sahipleri hak ettikleri yeri alsınlar ve bir eser vermenin mutluluğunu yaşasınlar istiyorum.

Duysunlar, yemin ediyorum, buna gücüm yetmiyor. Çünkü yukarıdaki tümceyi tekrar etmek mecburiyetinde kalıyorum. "Yağmur gibi eser yağıyor." Ancak son anda gelen eserleri bir liste halinde vereyim de bari böylece vazifemi yerine getireyim diye teselli buluyorum.

Son günlerde hemşehrilerimizden bana gönderilen eserlerin adını, yazarını, edinme adresini, türünü gösterir listeyi ekte sunuyorum, bilgilerinize sunuyorum.

YAZARIN-ŞAİRİN ADI	ESERİNİN ADI	EDİNME ADRESİ	TÜRÜ
Fikret Akın	- Bahara Türkülerim	İsmet İnönü Cd. Kazım Önal İş Merkezi No. 43 Eskişehir	Şiir
Adnan Durmaz	- Ateş Çiçeği	Anadolu Öğretmen Lisesi EMİRDAĞ	Şiir
"	- Bilirsin Aşk da Serseri	"	Şiir
Erdal Elçin	- Eski Hikaye	Hava Lojistik K.lığı Etimesgut/ANKARA	Şiir
Şemsettin Kubat	- Atatürk ve Cumhuriyet	Uzun Çarşı No. 13 EMİRDAĞ	Şiir
"	- Duygularla Nefeslerle	"	Şiir
Kamil Sayın	- Evrensel Şiirimiz	"	Şiir
Şükrü Türkmen	- Gönül Penceresi	Clos de L'Oasis 55 1140 Evere/BELGIQUE	Şiir
"	- Yönetim Rehberi	Milli Eğitim Bakanlığı Başmüfettişi / ANKARA	İnceleme ve Soruşturma
"	- Okullarda Yönetim	"	İdareci Rehber Kitabı
"	- Etkinlikleri	"	"
Kazım Poyraz	- Uygulamada Öğretmen	Merkez Efendi Mh. Akargün Sk. Menekşe Apt. A Blok	Öğretmen Kılavuz Kitabı
"	- Hüzün ve Gurbet	4/1 Manisa	Şiir
Ömer Faruk Yaldızkaya	- Emirdağ Türküleri	259 Sk. No. 6/1 Tara Apt. Bornova/İZMİR	Araştırma
Kâzım Okutan	- Ay Işığı Seni Yaşadığımda	Meslek Teknik Eğitim Merkezi Edebiyat Öğretmeni/Emirdağ	Şiir
Yılmaz Yeşildağ	- Öksüz Ülkenin Söylencesi	İstiklal Cd. Mis Sk. Tan Apt. 6/6 Beyoğlu/İSTANBUL	Şiir
"	- Yaşamın Hakkarisindeki Militan	"	Şiir
"	- Cennet ve Cinayet	"	Şiir
"	- Aşk da Bitti	"	Şiir
"	- Eski Fotoğrafların Sesi	"	Anlatı
"	- Uçurum Aşklar Tıradı	"	Anlatı
"	- Sihirbaz Şapkasını Kaybetti	"	İnceleme Araştırma
"	- Umuttan İnada	"	İnceleme Araştırma
"	- Yanlışlarımı Geri İstiyorum	"	İnceleme Araştırma

Yiğit ol sevdiğim; yaz var, yayla var...

Halil
ERENOĞLU
Araştırmacı

Eski bir Emirdağ türküsünde geçen bu dizeleri yazıya başlık yaptık. Eski Emirdağ'da yaz ve yayla çok şey ifade ederdi. Ben de bir yayla sevdalısı idim. Fakat bizim aile, yaylacılığı terk etmişti. Her yaz ağzında göç katarlarını seyretmek beni çok hüzünlendirirdi. El yaylaya göçmüş, okul tatil olmuş, üstelik okul arkadaşlarımın çoğu yaylada. 1939 yılı haziran ayı... Benim gözlerim karşı dağlar-da... O zamanlar "pazar", perşembe günü idi... Yaylacılar "pazar" alışverişini yapıp yola koyulunca, ben soluğu Bolvadin Köprüsü'nde alırdım. Onların sergilediği, renkli ahengi seyrederdim... El yaylaya giderken, babamın beni bir yere çırak vermesi korkusuyla, pek ortalıkta görünmezdim...

Arkadaşsız, oyunsuz, bir dükkanın dört duvarı arasında, ustanın asık suratını seyrederek akşamı beklemek! Malum, ustalar çıraklara pek yüz vermezler. Tam bir gözaltı... Hele bir Terzi Sadık vardı. Rahmetlinin yüzünün güldüğünü gören olmazdı. Dükkana gelip gidenler içinde, ustanın sohbet arkadaşları olurdu ki, bunlar susayınca, o yaz sıcağında birkaç posta eski çeşme seferi yapıldı. İşte gene bir alış veriş pazarı günü, kendimi Bolvadin Köprüsü önüne attım. O zamanlar hem eski çeşme, hem de Çay Deresi gürül gürül akardı. Ben de bu suların geldiği karşı dağlara özlemle bakardım. Köprü başında bir süre dolandıktan sonra yaylacı kfilesi gözükte... Rengarenk heybeler, coşkulu bir kalabalık, ısırl ısırl insan yüzleri... Kafile yaklaşınca en önde, Ahmet Güler'i gördüm... Rahmetli bana şöyle bir baktı... Sanki benim orada niye beklediğimi anlamış gibiydi. Fırsat bu fırsattı. "Ahmet ağabey beni de götür!" dedim. Alışkın ve artistik bir el hareketiyle "gel" etti. İlerde şoseden Çatalı yoluna sapınca artık yayla yolcusu idik. Ben Göğüs Yayla'da olan Fadime dayazama gidiyordum.

KEDİNİN AYAĞI KAÇ...

Boş arazide herkes kendini serbest hissedince, Emirdağ usulü sataşmalar, şakalaşmalar başladı.. O zamanlar adam kızdırmak modaydı... Herkes birbirine kakınç kakıp öfkelenendirme hevesine kapılmıştı... Benim payıma da rahmetli Kör Tahir'i

kızdırmak düştü. Tahir Karaca, aslında kör filan değildi. Bir göz kapağı hafif düşüktü. Emirdağ'da bu kadarcık özür bile, kör denmesi için yeterliydi. Kör Tahir benden birkaç yaş büyüktü; ama ilkokulda bir iki sene birlikte okuduk...

Tahir eşeğin üstünde sakın sakın yol alırken Tahir'e seslendim. "Tahir kedinin ayağı kaç?"... Kalabalık gülüp şamata yapınca, Tahir hışımla baktı. Çünkü bu sözün aslı "Dimit, kedinin ayağı kaç?" şeklindeydi. Dimit'in asıl adı Hasan'dı. Yunan işgali sırasında adını takmışlar, sonra da kısalıp Dimit olmuş... Dimit'in gözleri kördü... Çoluk çocuk uzaktan bağırır kızdırırdık. Sesin geldiği tarafa sopa fırlattığı için yanına pek yaklaşamazdık. Kör Tahir de Dimit'i işi bildiği için, çok kızdı ve eşekten atlayıp bana hücum etti. Kepirlik oyunundan talimli olduğumdan beni tutamadı. Tahir'in huylandığını fark eden yolcular işi azıttı. Tahir de herkese sövdü. Bu hay huy içinde Çatalı Köyü'nü bulduk... Çatalı Köyü camisinin avlusu, yayla yolunda ilk büyük mola yeridir.

ÇATALI DERESİ..

Bu dere, o zamanlar yayla yolunun en şenlikli bölümüydü. Çok çeşitli ve gümrah bitki örtüsü vardı. Bin bir çeşit yabancı meyve ağacı içinde doğanın bütün canlılığı hissedilirdi. Havada elle tutulur bir hayat kokusu olurdu. Hayvanlar bile zaptedilmez olurlardı. İşte bu güzellikler içinde ruhlarımız incelmış olmalı ki, kaba saba şakalaşmalar bitti. İletişim dili artık şarkı ve türküler oldu... Eşekler bile değişikliği farkettiler ve kendi dillerinde ortalığı inlettiler.

O zamanlar Emirdağ'da halkevi dışında radyo yoktu. Birkaç gramofon plağından ne dinlenmişse onlar söylenirdi. Afyon'da okuyan öğrenciler, yeni şarkı ve türküler öğrendikleri için, yaz tatillerinde şarkı ve türkü dünyamız zenginleşirdi. Rahmetli Ali İhsan Karaca o zamanlar ortaokul öğrencisiydi. Bir türkü tutturdu...

*Buradan gidek Ürgüp'e göçek
Ninni de Firide'm ninni...*

Ardından Emirdağ türkülerini söyleyerek
Donga'ya vardık.

*Aşamadım Emirdağ'ın başından
Yatmadım hayalinden düşünden...*

xxx

*Emirdağ'ı bir geçmeynen yol olmaz,
Altın yere düşmeyinen pul olmaz...*

Ali İhsan Karaca yeni bir türküyü başladı.

Türküde sık sık "Nazlı da Hafizem" sözleri geçiyordu. O yıllarda Emirdağ İlkokulu'nda, Hafize isimli genç irisi bir kız vardı. Yabancı memurlar yeni mahallede ikamet ederdi. Bu mahalleye kibar giyimleri yüzünden Grebdöşen Mahallesi de denirdi. Burada oturanlara da Türk deniyordu. Bu Hafize de bir Türk kızıydı...Ali İhsan Karaca, bu türküyü yanık yanık okuyunca o kızı anımsadım. Ben on yaşındaydım, kız sözcüğünün büyüsünden henüz haberim yoktu; ama Ali İhsan Karaca'nın o kızı hayal ederek türküyü söylediğini düşünürdüm. Çünkü o benden dört beş yaş büyüktü... Velhasıl Hafize türküsü bizi Gedik Yayla'ya getirdi...

Artık buradan sonra yolumuz yoktu... Ali İhsan Karaca yeni bir türküyü başladı...

*Yar yolunu kollarım,
Beyaz mendil sallarım,
Ona çiçek yollarım
Akasyalar açarken...*

Öyle keyifliydi ki Kör Tahir bile türküyü eşlik ediyordu. Alishılı'ya doğru yokuşu sarınca bir şeyin farkına vardım. Eşeklerde ses yok. Bunca ağır yük ve dik yokuş hayvanları canından bezdirmiş olmalıydı. Yıldırım'ın dere kenarını tırmanırken iyice zorlandılar. Şimdiki aklımla düşünüyorum da, eşeklerin beyni daha çok çalışsa, isyan edip bizi dereye yuvarlayıp giderlerdi. Demek ki, eşek olmanın bir bedeli var!

Güneş batarken Göğüs Yayla'ya vardık...Göğüs Yayla, benim büyük dedem Tingilli'nin yurdu.

*Göğüs yayla Tingilli'nin öreni,
Ne arayanı var ne de soranı,
Ezel millet yala yolu gözlerdi,
Hepsini bitirdi Münih treni...*

Yaylada, aşağıdan gelen yaylacıları beklemek, çok şenlikli bir iştir...

Yüksekçe bir kayaya çıkılır, kafilenin Gedik Yayla'ya dönmesi gözlenir. Bu görüntü heyecan vericidir. Bu gelenler, yeni haberler demektir. Türlü türlü meyveler demektir. Ben çabuk uyum sağladım. Kimseye haber vermeden evden ayrıldığım halde, ailem ne yapmış aklıma gelmedi... Beni iki gün aramışlar, üçüncü gün nasılsa, bilgileri olmuş...

Çünkü yayla ile öyle günlük irtibat yok... Her neyse, ışgın toplayarak, Dandına oduna giderek, Çürük Kaya'da kartal yavrusu bularak, Garaçamur'undaki yunnakta, su yılanları içinde çimerek, yaylalı çocuk hayatını yaşadım...

YAĞMUR NASIL YAĞAR...

Yaylada toplu geziler olurdu... Hele ilçedeki yabancılar, bizim renkli hayatımızı görmeleri için davet edilirdi. İşte böyle bir bölük davetli, Göğüs Yayla'ya geldiler. Davetler aynı zamanda büyük ziyafetler demektir... Kuzular kesilir, bol bol da içki ikram edilir. Bu gelenler Ahmet Güler'in konuğuydu. Ahmet Güler beni de çağırdı. Çünkü güllaç paketini yolda bana taşıtmıştı. Böylece bu şenlikli yemeğe dahil oldum. Yenilip içildikten sonra sohbet faslı başladı. İçlerinden konuşkan ve bildikli birisi, beni sınava çekti. Söyle bakalım yağmur nasıl yağar...? Hocamız Muzaffer Öğretmen, havada su buharı şöyle şöyle olur da, yağmur yağar diye bir ders vermişti; ama, ben doğru dürüst ders dinleyen bir öğrenci değildim. Yani şimdi düzgün bir yanıt vermem mümkün değildi... Evde ve okulda.

"Bilmiyorum!" demenin erdemini de öğrenmemiştim. İyi kötü bir cevap verme telaşıyla kafamı yokladım. Saklambaç oynarken izbe yerlerde birbirimize cin, peri hikayeleri anlatırdık. Birisi demişti ki "Allah yukarıdan kalburla yağmur eler"... İş biraz da şakaya vurup bu ucuz cevabı yapıştırdım. Kıyamet koptu...Soru soran genç adam, tam bir cumhuriyet nesliydі. Çakır gözlerini bana dikti. Bir müsbet ilim edasıyla "Çocuklarımız hâlâ hurafeler içinde yüzüyor." diyerek tesirli bir nutuk verdi. Biraz da benimle dalga geçti... Ben de doğrusu biraz utanmıştım. Beni sınava çeken Hoşafoglu İzzet Aydemir'le yıllar sonra ahbap olduk. Yıllar önce bana sorduğu soruyu artık unutmuştu. Ben de hatırlamadım!... Çünkü Hoşafoglu, tezcanlı bir kişiydi. Mesela, beni çevresindekilere gösterip "Şu Binbaşı var ya, çocukken, yağmuru Allah'ın yukardanelediğini sanırdı." diyebilirdi. Yayla o zamanlar, ergenlik çağındaki çocuklar ve gençler için, tam bir özgürlük idi. "Yiğit ol sevdiğim; yaz var, yayla var" deyiminin nedeni herhalde buydu...

*(Elde muzrak gibi çekme deyneği
Tekmil yayla düzü cirid oynadı,
Guzu seçme vakti gızlı oğlanlı,
Seni çok sevindik ey Emirdağ'ı...)*

Hoşafoglu İzzet Aydemir'in kızı Türkan Hanım, dergide beni onurlandırmış, çok mutlu oldum.

Bu geçmiş zaman laflarını sabırla okuyanlara selam olsun...

Vakfımızın Kültür Yayınlarından 2. Kitabımız da Çıktı

Muharrem Kubat, Reşat Bağcı,
Fikret Akın ve eşi, Halis
Erenoğlu bir arada

Kubat yaptı.

Toplantıda konuşan Başkanımız Özcan Özgür, vakfımızı tanıtarak faaliyetlerimizi anlattı. Şiirlerin arasında ise Emirdağlılar için basında çıkan yazılar okundu.

Vakfımızın ve Emirdağlılar'ın çok güzel tanıtıldığı toplantı başarıyla sonuçlandı.

Vakfımız Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Fikret Akın'ın "Bahara Türkülerim" isimli şiir kitabı, vakıf yayını olarak basıldı. 27 Aralık'ta Büyükşehir Belediyesi Kültür Merkezi'nde Eskişehir Şairler Derneği ile ortaklaşa olarak bir tören düzenlenerek kitabın tanıtımı ve imza günü yapıldı.

Çok sayıda izleyicinin katıldığı toplantının, başkanlığını değerli hemşehrimiz Muharrem

Şölene katılan davetliler

Murat Kahya, vakfımıza ilk arsayı bağışladı

Bu sene yapılan "Geleneksel Emirdağlılar Gecesi"nde vakfımıza arsa bağışlayacağına söz veren

hemşehrimiz Murat Kahya, arsa tapusunu vakıf adına düzenlenen şiir gecesinde Vakıf Başkanı Özcan Özgür'e verdi.

Değerli hemşehrimize vakıf adına şükranlarımızı sunarız.

H. Yaşar AKIN
Veteriner Hekim

GENEL DURUM: Emirdağ'ı

Kuzeyde Çifteler, Sivrihisar, güneyde Sultandağı, Bolvadin, doğusunda Sivrihisar, Çeltik, Yunak, batısında Bayat ve Çifteler ilçeleri ile çevrilidir. Güneyi Emirdağlıları ile çevrili olup ilçenin doğusunda Pınarbaşı akarsuyu mevcuttur. Kışları soğuk ve yağışlı, yazları kurak olan kara iklimi hüküm sürmektedir. İlçenin rakımı 983 m. olup yıllara göre değişken olmakla en düşük ısı -10 °C, en yüksek ısı 37.6 °C, yağış miktarı ortalama 427.3 mm.'dir.

ARAZİ VARLIĞI

İlçenin Yüzölçümü	209.920 He.
İlçenin Tarım Alanı	130.623 He.
Ormanlık ve Fundalık Alan	31.954 He.
Çayır ve Mera Alanı	31.119 He.
Tarım Dışı Arazi	16.224 He.

İlçenin yüzölçümü içerisinde tarım alanı %62.2, ormanlık ve fundalık alan %15.2, çayır ve mera alanı %14.8, tarım dışı arazi %7.8 yer tutmaktadır. Mevcut arazi ve tarım alanları itibariyle Afyon ilinin en büyük ilçesidir. Arazi varlığının ova yapısında ve engebелilik açısından Türkiye ortalamasından çok daha iyi durumda olduğu görülmektedir.

TARIM ALANLARININ KULLANIM AMAÇLARINA GÖRE DAĞILIMI

İlçenin Toplam Tarım Alanı:	130.623 He.
İlçenin Tarla Alanı	
Ekilen	: 78.670 He. %60.20
Nadas	: 48.625 He. %37.23
İlçenin sebze alanı	: 200 He. %0.15
İlçenin meyve alanı	: 244 He. %0.19
İlçenin bağları	: 40 He. %0.05
Tarım arazisi olup ekilmeyen arazi	: 2.844 He. %2.18

Toplam Köy Alanı: 209.920 hektardır. Bu arazinin 13.107 hektarı yer altı ve yerüstü su kaynakları vasıtasıyla sulanabilir durumdadır. Sulanabilir arazinin 244 hektarı uzun ömürlü bitkiler, 200 hektarı sebze bahçeleri, 12.564 hektarı tarla arazisi ve 99 hektarı daimi çayır ve meralardan oluşmaktadır. Sulanabilir tarım alanlarını artırmak çok önemli olup Beyören köyü sınırları içerisinde doğan Sakarya kolunun, Emirdağ ve Çifteler ilçesi köylerinin tarımsal amaçlı sulamasında kullanılması bölge çiftçileri için büyük kazanç sağlayacaktır.

Köy alanının 196.813 hektarı sulanmayan arazi halindedir. Bu alanın 40 hektarı uzun ömürlü bitkilerden, 66.106 hektarı tarla arazisi, 48.645 hektarı nadas arazisi, 31.020 hektarı daimi çayır, otlakiye ve meralardan, 31.954 hektarı koruluk ve orman arazisinden, 2.844 hektarı kullanılmayan arazi ve 16.224 hektar tarıma elverişsiz araziden oluşmaktadır.

HAYVAN VARLIĞI:

Koyun	: 82.000
Sığır	: 17.500
Keçi	: 1750
Tek tırnaklı	: 1800
Köpek	: 3800
Kedi	: 3000
Kanatlı	: 25.000 adet hay-

vandan oluşmaktadır. Bildirilen sayılarda yıllar itibariyle farklılıklar olsa da son yıllarda %10 civarında artış ve azalışlar olmaktadır. Sığır varlığının %25'ini kültür ırkı, %60'ını melez ve %15'ini yerli ırk hayvan oluşturmaktadır.

Merinos ve merinos melezi, akkaraman, dağlıç ve sakız, koyun ırkı olarak görülebilmektedir. Kurbanlık küçükbaş hayvan yetiştiriciliği önemli bir yer tutmaktadır.

Bitkisel Üretim

Alan=Hektar	
Arpa	45.000
Buğday	25.000
Ş. Pancarı	4.200
Tatlıcak	1.500
Nohut	300
Y. Mercimek	500
K. Fasulye	100
Patates	100
Ayçiçeği	200
Haşhaş	500
Soğan	20
Yonca	500
Korunga	40
Dane Mısır	250
Macar Fıği	90
Biber	6
Domates	30
Taze Fasulye	50
Hıyar	40
Bal Kabağı	1
Ispanak	0,5
Kacun-Karpuz	40
Lahana	7,5
Marul	1
Soğan	10
Turp	2
Pırasa	10

Armut	900 Ağaç
Elma	1750 Ağaç
Ayva	60 Ağaç
Erik	3500 Ağaç
Kayısı-Zerdali	6100 Ağaç
Kiraz	2300 Ağaç
Vişne	18.000 Ağaç
Badem	30 Hektar
Ceviz	10 Hektar
Bağ	40 Hektar

Slajlık ve dane mısır (16 dekar), tatlıcak (230 dekar) ve macar fıği 850 dekar) yetiştiriciliği 1998 yılında ilçemizde başlanılmış olup hızla yaygınlaşmıştır.

Ceviz tarlalarının kurulmasına 1999 yılında başlanılmış, yıllar itibariyle projesi ve projemiz 6000 ağaç tarla bazında dikilmiştir. Sırik domates yetiştirilmesi 1998 yılında tarla ve sera içinde yapılmaya başlanılmıştır. Tarımsal üretim alanında kullanılan aletlerden pnömomatik mibzer, mısır slaj makinesi ve taş toplama makinesini çiftçilerimiz 1998-1999 yıllarında kullanmaya başlamışlardır.

Bitkisel üretimin gerçekleştirilmesi amacıyla ilçe genelinde 4.400.000 kg. azotlu gübre, 4.500.000 kg. fosforlu gübre kullanılmaktadır.

İlçe içerisindeki tatlı su havzalarında balık yetiştirilmesi ve avlanması amacıyla 1999 yılında Pınarbaşı, Yarıkkaya, B. Tuğluk sularına 60.000 yavru aynalı sazan bırakılmıştır.

Emirdağ merkez, Ümraniye, Bağlıca, Toklucak, Bademli, A. Piribeyli, Davulga'da Tarım Kredi Kooperatifi ve Suvermez Köyü Kalkınma Kooperatifi ve 29 köyde sulama kooperatifi mevcuttur.

Kısa olarak ilçemiz Emirdağ ve köylerinin bitkisel ve hayvansal varlık durumunu ortaya koymaya çalıştım. Tarımsal alet ve makinelerle ürün verimlerine sonraki sayılarda değinmek istiyorum.

Bilgilerin insanlarımıza faydalı olacağını umar, hemşehrilerime saygı ve selamlarımı sunarım.

Köyümüz, Köylümüz, Memleketimiz...

**Bozçal'ın eteğinde şirin
bir köy, benim köyüm...**

ALİBEYCE

Gazi DURUSU
Cumhuriyet Lisesi
Türk Dili
ve Edebiyatı
Öğretmeni

Alibeyce'nin uzaktan görünümü

Hane: 50
Nüfus: 100
Halkı-Türkmen(Boynoğunlu)
Muhtar: Hasan Durusu

İhtiyar Heyeti: Bayram Bozçal,
Hamza Uyanık, Alibeyce'ye bağlı
Kıyevi'nden Kadir Sarıkaya, Murtaza
Sarıkaya

Emirdağa uzaklığı: 12 km

Komşu köyler: Doğusunda
Kuruca, batısında Sıracık, güneyinde
Gözü ve Yarımca, kuzeyinde Bozçal,
Gözeli, Bağlıca köyleri var.

Tarihçesi: Köyün en yaşlılarından kendisini çok sevdiğim, saydığım sayın Hacı Ziya Gökçen'in söylediğine ve çeşitli kaynaklardan edindiğim bilgiye göre, Alibeycemiz de Oğuzların Bozoklar koluna bağlı Kayı boyundandır. 1071'deki Malazgirt Savaşıyla Türklerin Anadolu'nun kapısını açmasıyla Türkmenler de Anadolu'nun değişik bölgelerine yerleşirken bir kısmı da Yozgat'a yerleşmişlerdir; Ancak bir kısmı da Yozgat'tan Emirdağ'ına Emirdağ'dan da dergimizin onuncu sayısında tanıttığım

Beyköy'e yerleşmişler, Beyköy'de de nüfus çoğalınca 19. yüzyılda Alibeyce Köyü'nü kurmuşlardır.

Köyümüz adını buraya yerleşen Türkmenlerin başında sevilen sayılan Türkmen Beyi, Ali Bey'den almış ve Alibeyce denmiştir. Önceleri hayvancılıkla sonraları da tarıma dayalı olarak geçimini sürdürmüşlerdir.

Sosyal ve ekonomik durum:

1970'li yıllardan sonra öteki köylerde olduğu gibi köyümüzde de köyden kente sosyal ve ekonomik sebeplerle göç başlamıştır. Özellikle ilçemiz Emirdağ'ına, Afyon, Eskişehir, İzmir ve Avrupa'ya dağılmışlardır.

Genellikle orta yaşta olan köyümüzün nüfusu şu anda 100 civarındadır. Doğum kontrolüne de uyulduğu için nüfus artışı yok denecek kadar azdır. Köyde okul çocuğu 20'nin altında olduğundan çocuklarımız taşımali eğitim ile civar köylerde okuyorlar.

Okulda eğitim öğretim yapılmadığı için köylülerimiz okul binasıyla ilgilenmemişler. Okul bakımlı kalsaydı

köyde görüntü güzelliği olurdu. Okulun bahçesi çocukların oyun alanı olurdu. Okula imece usulüyle hemen bakım yapılabilir. Okulda çeşitli kurslar açılabilir. Halıcılık, arıcılık, hayvan bakımı ve üretimi gibi. Köyümüzde okuma yazma oranı yüksektir. Köylülerimizin büyük çoğunluğu şehirlerde yaşamasına rağmen köyde yaşayanlar geleneklerimizi koruma çabasıdadır. Konuşma dili İstanbul ağzıyla aynıdır. Bazı kelimelerde yöresellik ağır basıyor. Köyden gidenlerin pek çoğu okumuş, eğitimde, sağlıkta, kolluk gücünde çalışırken; bazıları da inşaat ve sanayi sektöründe söz sahibi olmuşlardır.

Kalanların da yaşam seviyesi pek düşük sayılmaz, arazi belli; ancak kuru tarım. Tarlalar genellikle bir yıl dinlendirilerek ekiliyor. Buğday, arpa, mercimek, çok önemli. Küçükbaş hayvancılığa da oldukça önem veriliyor.

Emirdağ'a yakın olduğu için hemen her gün ilçeye gezmeye alverişe gidilir. Bu nedenle köyde bakkal ve benzeri işyeri yok.

Köyün bakımlı, minareli güzel bir camisi var. Caminin kadrolu imamı da köylülerimizin ibadet etmesi çini çalışmalarını sürdürürken, köylülerimize iyi insan oluşuyla örnek oluyor.

Köylülerimiz birbiriyle dayanışma ve uyum içinde yaşıyor. Tartışmalar kavgalar yok denecek kadar az. Sadece seçim zamanlarında az da olsa kavgaların yaşandığını duyuyoruz. Daha sonra köydeki büyüklerimiz kavgalarını kısa sürede gideriyor. Bizler de seviniyoruz. Tarlalar da tapulu olunca tarla için kavgalar hiç olmuyor. Köyümüz ilçemize yakın olduğu için

köyümüzde herhangi bir kooperatif yok. Milli Eğitim'e bağlı biçki dikiş kursu yok. Sağlık Ocağı da yok. Haberleşme sisteminden köylülerimiz memnun. Her evde telefon var. Köyün elektriği olmasına rağmen kış aylarında sık sık elektrik kesintisi oluyor. Bu da can sıkıyor.

Köyümüzde günümüzden geriye doğru muhtarlık yapan, sevilen, sayılan isimlerinden de söz etmeden geçemeyeceğim. Ceylan Polat, Çakır Bozçal, İbrahim Özcan, Mevlüt Bozçal, (Koca Muhtar), Hacı Özcan, Hacı Rıza Özçelik, Hafız Bayram Durusu...

Köyümüzün sülale adlarından söz edelim. Hatipliler, Bozçallar, Özçelikler, Gıdaklar, Murtazahoğulları...

Köy halkı su ihtiyacını 1968 tarihine kadar köyün alt tarafındaki tarihi çeşme ile karşılardı. Gece gündüz hayvanlarını, koyunlarını nöbetleşerek sularlardı. Kadınlar eşeklerin heybelerine toprak testileri doldurur, ara sıra testilerin ağzı kırılır, kocalarından tatlı sert sözleri işitirdi. Erkekler de eşek arabasının üstüne

yerleştirdikleri "fiçilerle" (benzin-mazot varilleri) avluya getirirler. Fiçinin altına "hatıl" konur, bir hafta boyunca tavuk, kedi, köpek su içerdi.

1968'den sonra biri caminin önüne, biri de okulun önüne olmak üzere iki çeşme yapıldı. Köy halkı bol suya kavuştu. 90'lı yıllarda evlere kadar su getirildi. Hatta köyümüzde çok sevilen, sayılan Cemile Bozçal mezarlığın başına çeşme yaptırdı. Mezarlığın çevresi de, köylülerimizin çabasıyla düzenli hale getirilmiş. Ölenlerimize saygıdan dolayı takdir edici bir durum. Şu anda köyde her tarafta bol su var; ancak köylülerimizin eski alışkanlığı olsa gerek, köyde bu kadar bol su olmasına rağmen yeşillik oldukça az. Her evin önüne beş on fidan dikilseydi,

köyümüz yemyeşil olurdu. Bu vesile ile ben açıkça söz veriyorum. Bu konuya öncülük edeceğim.

Mart ayında köyüme Eskişehir Orman Fidanlığından 2000 fidan getirip suyun olduğu her yere köylülerimle fidanları dikeceğim. Bunu mutlaka yapmak istiyorum. Çocukluğum köyümde geçti. Yıllardır köyümde yaşamıyorum; ancak köyümün köylümün sıcaklığı benden hiçbir zaman eksilmedi. Bütün köylülerimi çok seviyorum. Bu nedenle bu konuya eğileceğim.

Köyümüzden ayrılan, başka yerlerde yaşayan bütün köylülerimi de ağaç dikme zamanı çağıracağım. Onları fidan dikme şenliğinde buluşturacağım.

temmuz sıcaklığında su içtiyseniz dişleriniz keman çalmıştır. Çünkü bu kuyunun suyu yazın çok soğuk, kışınsa oldukça ılıktır. Üstelik damak tadınıza hoş gelir. Kuyunun çevresinde yatacık olduğu söylenir. Yer yer sütunlu taşlara rastlanır. Kalıntılardan yerleşim yeri olduğu söylenebilir. Köylülerimiz mayıs ayında burada baharın gelişini kutlar. Bu kutlama "Hıdırellez" dir. Kazanlarla bulgur pilavı ve koyun eti pişirilir. Yanında buz gibi ayran, yeşil soğan...

O gün akşama kadar yemekler yenir, oyunlar oynanır, halaylar çekilir, birlik, beraberlik ve dayanışma örneği sergilenir. Gün batımında biraz da isteksiz ve yorgun eve dönülür.

Sarıç'ın Kuyu'ya bizim Hatipliler

(Durusular) sülalesi çok yakındır. Hatipliler (İlevet) köy kurulalı beri 3-4 hane olarak bu bölgeye dağın arasına yerleşmişler, önceleri sadece sürüleriyle geçimini sağlamışlar, sonraları ekili alanları, tarlaları olmuş ve tarımla uğraşmışlardır. Hatipliler burada yaşarken Alibeyce'den hiçbir zaman kopmamış,

düğünde, bayramda, cenazede, asker uğurlamada, okulda hep beraber olmuşlardır. İhtiyar heyetinden de anlaşıldığı üzere köyümüze bağlı 10-15 hanelik Kıyievi Köyü'nden de söz etmezsek bu köyden Eskişehir'de yıllar sonra tanıdığım, sevdiğim, saydığım Sayın Maksut Yüce'ye ve köyde yaşayan çok değerli büyüklerime karşı ilgisizlik ve saygısızlık olur. Bu nedenle "Hatipliler" nasıl ki köyümüze bağlı olarak uyumlu bir şekilde yaşıyorsa burada da aynı coşku ve heyecanı görebilirsiniz. Her iki mezranın da köye uzaklığı yaklaşık 3 km civarındadır.

Köyümüzün dışında yaşayan bütün köylülerimizin arada bir köyümüzü ziyaret etmesini, unutmamasını diliyorum... Sizleri yeğenim Ümit'in

Köy Mezarlığı

Biraz sonra anlatacağım "İlevet" ve "Kıyievi" mezarları dahil Alibeyce insanımızın yüzü gülektir, içtendir, samimidir. Ne söyleyecekse eğriyi,doğruyu baştan söyler. Dobra dobradır. Birbirine saygıda kusur etmezler. Bu geleneği eski "oda" geleneğinde uzun süre yaşattılar. Köye dışarıdan bir misafir geldiğinde adı geçen sülalelerin herhangi birinin odasında misafir edilir. Misafir gidinceye kadar odada ağırlanırdı. Bu geleneğimiz hemen her köyde vardır. Şu anda yine yaşıtılıyor. Çok gurur verici bir durum...

Köyümüzün mevkilerinden İncirli, Çakal, Bozçal, Hocagüney, Yalnızören, Deliağlı ve Sarıç'ın Kuyusu'na hiç gittiniz mi? Hele Sarıç'ın Kuyu'dan

şirinden sonra köyümüzdeki harman zamanıyla başbaşa bırakıyorum.

Alibeyce Köyü'nden Şair Ümit Özçelik'in köy türküsünden

*Alibeyce'nin arkasında Gözeli
Bir güzel sevmiştim ben de ezeli,
Keşke o güzeli sevmez olsaydım,
Kuruttu dalımı döndüm gazele.*

*Köyümüzün alt tarafı Yarımca,
Yol üstüne yuva yapmış karınca,
Açar mısın Havva Teyze kapını,
Arada bir el öpmeye gelince.*

*Köyümüzün sağ tarafı Beyköyü,
Gide gele yol eyledim Emir Dede'yi,
Selam olsun emmim dayım halaya
Dua eylerim ben de kadir Mevla'ya*

ALİBEYCE'DE HARMAN ZAMANI

Temmuzun son günleri, Alibeyce Köyümüzün çevresini hiç gezdiniz mi? Etraf bomboş. İn cin top atıyor! Doğanın kendi canlılığını rahatlıkla gözlemleyebilirsiniz. 1970'li yıllar... Çocukluğumdaki harman zamanı... Alaca karanlık... Şafak vakti. Köylülerimiz atıyla, arabasıyla, çoluğuyla, çocuğuyla yollarda...

Önce evin büyük hanımı kalkar, sonra hanım kocasını ve çocuklarını kaldırır. Altı aylık bebek dahi zorlu bir güne hazırlanacaktır.

Öküz arabaları, at arabaları koşulurken ya da eşeklere heybeler yerleştirilirken kadınlar da azıklarını hazırlar, bebeğini kundaklar. Hep birlikte yola çıkılır.

Bu yola çıkma anı öyle olur ki, bütün aileler ikişer, üçer dakika arayla yola koyulur, hem telaş hem de isteklidirler. O gün bitmesi gereken işler planlanmıştır önceden. Bir an önce tarlaya varmak isterken, sanki eşekler de tarlaya bir an önce varmak istemiş gibi yarışa katılmışlardır. Eşeklerin en tembeli bile yarıştan geri kalmaz. Arada bir bindiği eşeğe kızan köylüler eşeği zorla, sopayla yarışmaya katarlar. Sıpası kaybolduğu için inatlaşan eşekler bile sopa yemekten kurtulamaz.

Güneş doğmak üzere, bütün ahali

tarlaya varmıştır bile. Azık torbaları çıkınlar, su testileri heybelerden çıktı. Sapların arasına, gölgeliklere saklandı. Hayvanlara kazıklar çakıldı, hayvanlar kazıklara bağlandı. Bebeklere salıncaklar kuruldu. Besmeleyle ekinlere oraklar çalınmaya başlandı. Başlamadan önce paçalar sıgandı. Ellikler takıldı. Hele tarla yumuşak ve otsuzsa işler çok kolaydır tabii. Kahvaltı zamanından önce en az üç dört saat herkes çalıştı, yoruldu. 9.30-10.00 civarında sabah öğünü başladı. Duruma göre pırasa, domates, biber, kaynamış yumurta, patates, yemiş donması bulundurulurdu.

Bunların hiçbirisi yoksa bir tencere mercimekli bulgur pilavı, yanında yeşil soğanla afiyetle yenilir, arkasına bir testi de su.. Artık kahvaltı bitmiştir.

Ekin işlemeye devam... Kimi orakla kimi tırpanla...Taşlık yerde orak, yumuşak toprakta tırpan. Tırpan oraktan daha keyiflidir. Tırpanla ekinler biçilirken "gıc gıc" diye ses çıkınca

yorgunluğunu unuttur insan.

Öğle üzeri olmuştur. Sarı sıcakta hane halkı hem yoruldu, hem de çok acıktı. Saat 15.00-16.00 civarı. Yine çıkınlar açıldı. Çıkınlarda meşhur bulgur pilavı, yoğurt, ayran, bazlama, somun, yufka, soğan, pırasa bir de karıncalar...

Karıncasız, çekirgesiz yemek de olmaz. Öğle yemeğinde çıkındaki sabah yemeğinden kalanlar yenildi, içildi. Yemek zamanı dışında dinlenmek mi? Asla! Kızgın toprak çehreleri yakmıştır artık. Devamlı eğilen beller ağrımıştır; ancak eller makine gibi

açılır, kapanır.

O gün o tarlanın bitirilmesi gerekir. Yağmur yağ olmadan tarla bitmezse "uluk" derler adama. Güneş battı, hava kararmaya başladı. Yığınlar da tamam. Dirgenle yığınlar yapılmaya başlandı, yığınlar yapıldı. İş bırakıldı. Bebeğin bakımı yapıldı. Akşama kadar çocuklar da boş durmadı. Küçük kardeşlere baktılar. Öküzleri, eşekleri çeşmeye sulamaya götürdüler, getirdiler. Yerlerinde değişiklik yaptılar. Su isteyenlere testiye getirdiler. Ara sıra büyüklerle ekin işleme yarışına katıldılar. Bazen de enlerde koştular, tepindiler. Bu arada köyümüzde mercimek ve nohutun da büyük bir yeri vardır. Mercimek ve nohut nadasa bırakılan tarlalara bol bol ekilir.

Günlük ekin işleme işleri bitti, hayvanlar hazırlandı.

Eşyalar toplandı. Çoluk çocuk yollara düştü.

Yatış ezanına doğru evlere gelindi. Gelirken delicelerle saplar harman yerine getirildi. Ekin işleme telaşı her yaz 30-40 gün kadar sürer, aynı tempoyla devam eder. Ekin işleme işini erken bitiren köylülerimiz komşulara, hısımlara, akrabalara yardıma giderler. Bütün köylü tarladan ekini kurtarmadan, harman yerine taşımadan harman dökemez, süremez. Harman yerine huymalar kurulur. Huyma ev gibidir. Azıkları suları sıcaktan korur. Geceleri harman savrulurken burada yatılır. Çocuklar orada uyutulur. Yemekler orada yenir. Herkes orada dinlenir. Öğleyin her yemek zamanı mutlaka bir "dalaz" gelir. Sapı-samanı yemeğin, suyun içine doldurur.

Hiç kimse sapa samana aldırış etmeden herkes yemeklerini afiyetle yer; çünkü hem yorgun hem de çok acıkmıştır.

Harman zamanı bir Alibeyceli bir avuç saman yememişse o köylümüz harmancı sayılmaz.

Harman yerlerinde önce arpa sapları, sonra buğday sapları dağıtılır. Arpa düvende sürülürken, arpanın tozu çok yakar insanı. Öküzler, eşekler, atlar, düvene koşulur. Düvenin altında

sapları kıyabilmek için çakmak taşı denilen kocaman kocaman aynı hizaya çekiçle yerleştirilmiş düvenin dişleri vardır. Düven hızlı hızlı sürülürse bir haftada saplar taneli saman olur. Yavaşça sürülürse 15 günü bulur. Sürerken iki günde bir harman karıştırılır. Altta kalan, ezilmeyen saplar üste çıkartılır.

Sürme işi bitince harman uzunca bir "tınaz" yapılarak yığılır. Yığma işlemi büyük, ağaçtan yapılmış labaltıyla olur. Bu tınazı savurma işi genellikle gece olur. Rüzgârın çıkması beklenir. O gece hiç uyunmaz. Saat 24.00'ten sonra rüzgar eser. Sabaha kadar birkaç komşunun da yardımıyla küçük labalarla savurma işi biter. Arpa-buğday tanesiyle saman ayrılır. Samandan önce taneler büyük gözerlerle elenir. Gözer, genişçe, yuvarlak kasnaktan yapılmış, hayvanın derisinden ince ince ip gibi örülmüştür kasnağa. Eleme işinden sonra "çeç" ortaya çıkar. Yığılan arpa buğday tanelerine çeç denir. "Çeç" ölçekle ya da teneke ile ölçülür. İki demirli teneke bir kiledir. Önceden kaç kile arpa çıkacağı defalarca tahmin edilmiştir. Tahminden fazla çıktıysa o evde bayram sevinci yaşanır. Komşular yemeğe çağırılır.

Arpanın bir kısmı ambarlarda kışın hayvanlara yem için saklanır. Bir kısmı da hemen Emirdağ tüccara satılır. Çünkü eve yağ, tuz ihtiyaç alınacaktır. Gübre atılmışsa gübre parası ödenecektir bankaya.

Sıra hemen samana gelir. Saman hayvanlar için samanlığa getirilir. Getirme işlemi "geri" ile yapılır. "Geri" eski kilimlerden yapılır. Kağının dört tarafına uzun sırtıklar çakılır. Sırtlara kilimler bağlanır. Ya da at arabasına tahtadan yapılır. Harman yerinden artık o gün yağmur yağmadan samanlığa taşınır. Samanlık önceden tamir edilmiş, her tarafı sıvanmış, damın üstü akıntıdan kurtarılmıştır.

Harman yorgunluğu birkaç günde giderilir. Harmandan erken kalkan, kışlık yiyecekleri bir kenara ayrılır. Sarı buğday un öğütmek için özenle çuvala girer. Aşağı çeşmede evden akıllı yıkanır, kurutulur, ayıklanır.

Manahoz'un (Gözü'nin) değirmenine götürülür. Ağustosta değirmen çok kalabalıktır. İki gün sıra beklenir. Sıradayken azıklar bitmek üzeredir. Sıra gelir. Un öğütülür. Değirmenciye "hak" verilir. Orada başka köylerden gelenlerle tanışılır, arkadaşlıklar, dostluklar kurulur. Unu öğütmenin sevinciyle türkü çağıra çağıra un çuvallarıyla köye gelinir.

Ramazan dayım ve eşi Aynur abam

Sarı buğdayın iki çuvalı da iyice yıkandıktan sonra kaynatılır. Kaynamış buğdaya "hedik" denir. Çocuklar "hedik" yemeyi pek sever. "Hedik", kızgın güneşte kapının önünde iyice kurutulur. Çuvala tekrar doldurulur. Bulgurluk buğday caminin yanındaki bulgur taşında iyice dövülür. Taş yuvarlak ve çok büyüktür. Atın gözleri bağlanır. At taşı döndürmeye başlar. Taşın yalağına buğday dökülür.

Buğday ısıtılır. Buğday kabuğundan ayrılınca kadar dövülür. Bir gün akşama kadar dövüldükten sonra tekrar çuvalı evin önüne getirilerek serilir. Sergi kurutulduktan sonra toplanır. Kabuk savrulur. Adam akıllı ayıklanır. Akşama genç kızlar, gelinler bulgur çekilen eve çağırılır.

Bulgur taşı hazırlanır. Bu taş iki tanedir. Taş üst üste getirilir. Taşın ortası oyuktur. Taşın birinin kıyısında keser sapı büyüklüğünde tutulacak bir kol vardır. İki ya da üç el bu koldan tutar. Bir taraftan da buğday avuç avuç taşın ortasına atılır. Taş döndürüldükçe yorgunluk artar, bilekler ağrır. Bu arada hem yorgunluğu gidermek, hem de güç kazanmak için birbirini seven gençleri sevdiğine usul olarak vermeye çalışılır. Şöyle ki:

Kızlar

Dereden akana ırmak diyolar
Biz guru kütüğü yarmak diyolar
Ben nazlı yarime varacağım da
Gavur emmilerim vermem diyolar

Oğlanlar

Eğel gül ağacı bir gül alıyım
Gülün iyisin yare sarıyım
Nazlı yarım gelin olmuş gidiyo
Gitme yarım gitme gurban oluyum.

Bulgur çekme işi sabaha dek sürer. Sabahleyin evin hanımı komşu kızlara gelinlere yer sofrasında zengin bir kahvaltı hazırlar. Bazlama, gözleme, börek, tereyağı, yağda yumurta ile kahvaltı yapılır. Kahvaltıdan sonra herkes yorgun argın evlere dağılır.

Gelecek sayıda köyümüzdeki kış hazırlıklarını anlatacağım. Hoşça kalın.

Anılarla Köylülerimiz

Fikret AKIN
Emirdağlılar Vakfı Başkanı
Yardımcısı

Emirdağ'da "Askere Gönderme" âdetleri

Emirdağlılar için kasım ayı belki de en önemli aydır. Çünkü askerlik çağına gelmiş gençler genellikle kasım celbinde askere alınırlar. Onun için kasım ayı Emirdağlılar'ın yüreğinde ayrı bir yer tutar. Büyük oğlum Şükrü Alper'i kasım celbinde askere gönderen Emirdağlı bir baba olarak bu ayın önemini şimdi daha iyi anlıyorum.

Askerlik çağı geldiğinde birinci yoklama, ikinci yoklama, üniversite, yüksek lisans derken bir de baktım ki oğlum bu kasımda asker. Asker bir milletin evladı olarak her Emirdağlı babada olduğu gibi benim de yüreğimi hüznü bir telaş, hüznü olduğu kadar gururlu bir telaş kapladı. Kendi askerlik yıllarıma ve o yıllardan beri Emirdağ'ımızda süre gelen askere gönderme âdetleri gözümde canlandı.

Eski yıllarda yaşamış Emirdağlılar oğlan çocuklarını askerde ezilmesinler diye genelde nüfusa iki yaş geç kaydettirirlermiş. Emirdağlılar gençlerin kurtuluşu olmayan bu vatan borcunu daha rahat yapmaları için.

Emirdağ'da askerlik önce mani ve türkülerle gelir ve asker davetleri ile kendini gösterir.

**Guzuyu güdücügüle
Ekini ekiciğile
Esef etmen ey kızlar
Gasımda gedicile**

Dile gelen manilerden birisidir. Yine:
**Askerliği bizim için yapmışlar
Temelini ne muntazam çatmışlar
Ölümünün ayrılığı dartmışlar
Elli gram fazla gelmiş ayrılık**

**Askere gidiyom giyme alları
Gara tren yakın eder yolları**

**Eline yakınmış bayram gınası
Asker olanların ağlar anası**

**Şubeye vardım da soyun dediler
Asker urubanı geyin dediler
Elime sülüsü duduşturarak
Al bu da üç günlük tayın dediler
... türküler ile devam eder.**

Askere gidecek genci, akrabaları ve arkadaşları davet ederler. Bu davette Emirdağ'da sıra yemeği veya güveç ikram edilir. Asker delikanlıya davet sahibi tarafından çeşitli hediyeler ve harçlık verilir.

Asker daveti kasım ayına denk geldiği için "arabaşı" ile yapılan asker davetleri pek meşhurdur. Bu daveti "asker evi" veya yakın akrabaları verir. Kazanlarda pişirilen ve gara tepsilere dökülen arabaşı hamurları, mis gibi arabaşı çorbası ile yutulur. Bu davete mahallenin, hatta ilçenin bütün delikanlıları davet edilir. Davette sazlı sözlü eğlence yapmak ve davetten sonra toplu halde gezmek, asker türkülerini söylemek âdettendir. Gençler aşırıya kaçmamak şartıyla ne yaparsa yaparsınlar Emirdağlılar tarafından hoşgörü ile karşılanırlar.

Ayrılık günü geldiğinde asker uğurlaması yapılır. Gencin bütün akrabaları, arkadaşları toplanarak dualarla, özel dönemlerde marşlarla, bayraklarla askeri kıtasına yolcu ederler. Bu ara şu türküler söylenir.

**Askere gidiyom gal Emirdağ'ı
Bir ataş düşsün de yan Emirdağ'ı
Ben nazlı yarime doyamadıydım
Sen bari olsun da doy Emirdağ'ı
Trene bineli günler üç oldu
Arkama baktım da sıla nic'oldu
Ben de sandım nazlı yarin kucağı
Uyudum, uyandım asker ocağı**

Ben de oğlumu dedemin, babama; babamın bana ettiği bir söz ile uğurluyorum:

"Oğul vatan borcu, namus borcudur. Sağlıcakla git, sağlıcakla gel."

Gümbür gümbür ilerliyor

Ebru Emirdağ
11/N 8253
Eskişehir
Cumhuriyet Lisesi

Nedir o gümbür gümbür ilerleyen diye soran okurlarımızı fazla meraklandırmadan bu ilerleyiş seslerinin "FATİHNAME"ye ait olduğunu söyleyerek söze başlayalım.

"FATİHNAME" Emirdağ, Fatih İlköğretim Okulu'nun yayınladığı cıvıl cıvıl bir dergidir. Dergiyi değerli öğretmenim Gazi Durusu sayesinde okuma fırsatı buldum. Derginin daha çok okuyucuya ulaşması için vakfımızın dergisi "EMİRDAĞ" aracılığıyla Fatihname'yi tanıtmak istedim.

Kendim de bir Emirdağlı olarak dergiyi merakla okudum. Bizim okulumuzla birlikte pek çok lisenin dergi çıkardığını biliyorum; ancak ilköğretim okullarının dergi çıkardığına pek rastlamamıştım.

Fatihname, pek çok emek ve uğraş sonunda ortaya konmuş bir dergi. İçerik, kapsam

ve biçim yönünden dört dörtlük bir dergi. Pırıl pırıl, renkli ve 24 sayfa. 9. sayıya ulaşmış.

Dergiyi bir bütün olarak ele aldığımızda röportajlara ve kişi tanıtımları yönüyle oldukça zengin. Bilimsel kaynaklardan yararlanarak hazırlanan bölümler, özellikle ilköğretim yaşındaki çocukların gelişiminde etkili rol oynayacak nitelikte. Dergide okulun sosyal yönden ne kadar gelişmiş olduğu da göze çarpmaktadır.

Dergi, renkli öğrenci resimleri ile süslenmiş. Çocukların ilgisini çekiyor. Eğlenceli ve yol gösterici sayfaları da unutmayalım. Okurken büyük zevk aldığım bu bölüm de hepsi gibi çok güzel.

Fatihname'nin devamını dileyerek dergide emeği geçen herkesi canı gönülden kutluyor, başarılarının devamını diliyorum.

BİZİM SOKAKLAR

Nerede Arnavut kaldırımlı sokaklar,
Korunmaya alında ahşap konaklar,
Şiirlere yazıldı cumbalı pencereler,
Kar kürüdüğüm, yuoak çektiğim damlar,
Anılarda kaldı kireç kokulu kerpiç evler.

Sur gibi yükselen avlu duvarları,
Gümbür gümbür seğıksüz kuyuları,
Harıl harıl akan çifte kurnalı sokak çözmeleri,
Buren buren kokan çamaşır evi, tandır damları,
Anılarda kaldı bizim sokaklar,

Nerede dört gün dört gece süren,
Düğün meclisleri, dem çektiğimiz evler,

Burhanettin ÇİL
Sarraf

Dem tuttuğumuz çalgılar, çatal yürekli efeler efendiler,
Anılarda kaldı bizim sokaklar.

Nerede ayağı kunduralı, sarı sabahlıklı güzeller,
Lacivert urbali, fôr şapkalı beyler,
Ağzı dualı, yüzü nurlu ihtiyarlar,
Anılarda kaldı bizim sokaklar.

Öp atlayan, seksek oynayan,
Yağmur türkülerini çağıran,
Kandil çöreği dağıtan,
Yanağı güllü çocuklar,
Anılarda kaldı bizim sokaklar.

DÜZELTME

Sayın Rabia Barış'ın dergimizin 10. sayısında yayınladığımız manilerini "Gözü Köyü'müzden Derleme Maniler" başlığı ile yayınlamıştık. Sözü edilen maniler anonim ve derleme değil, kendisine aittir. Düzeltir, bilgilerinize sunarız.

Kaymakam Mustafa ÖZARSLAN

İlhami ÖZER
Emekli Öğretmen

Yazı başlığımızdaki isim, Emirdağ Kaymakamı muhterem Mustafa Bey'in soyadıdır. Halk dilinde kendisi için söylenenleri yazmaya çalışacağım. Şimdiye kadar makamına varıp görüşemedim, hem fikir alışverişi ve hem de öğretmen kökenli olmasından dolayı bir dostluk perçinlemesine giremediğim için hem mahcup hem de üzgünüm. Alicenap kişiliğinin halk arasındaki yargı takdirini sunmaya çalışacağım. Bu yazımdan önce de, kendileriyle bir araya gelemedim. Kendisi için sürpriz sayılacak olan yazımdaki bulgular, Emirdağ halkının kadir bilir takdirlerindeki duygularımdan ibarettir.

Halkımızdan duyduğum çok müspet ve candan söylemlere ben-deniz de aynen katılıyorum. Hz. Mevlâna'nın bir sözü vardır: "Yok olup gitmek istemiyorsan, iyi şeylerden evladın olsun." İnsanoğlu topluma verdiği kalıcı eserleri ile yok olup gitmekten ancak kurtulabilir. Bir yöneticinin, bulunduğu toplum yararı için diktiği her taş iyi bir evlat sayılır. Ayrıca Karacalarlı merhume Zehra Bacı: "Belimden gelene değil, yolumdan gidip insanlık için hizmet veren kişiye evladım derim." buyurmuş. Daha nice hikmetli sözlerin hepsi ve toplum yararı için yapılan her yapıt, görülen her hizmet ibadet sayılır.

Kaymakam Mustafa Bey, daha ilk gününden itibaren: "Emirdağ'a ne yapmalıyım? Emirdağ'a hangi taşı dikmeli ve hangi icraatı yapmalıyım ki o benim evladım olsun. Hangi dikili taşım, Emirdağ toplumunu sevindirir?" Hep bunları düşünüp durmuştur. Zaten görünüm itibarı ile de sanki içimizdeki sade Emirdağlı'nın birisi gibidir. Herkesi sonuna kadar dinleyip derdine ilaç olduğu söylenmektedir. Fuzuli ve hiç de gereği olmayan çalımlardan, hot-zot tavırlar koyarak memurlarının morallerinin bozulmasından şiddetle kaçınarak sade âlicenaplığını her zaman koruduğunu göstermektedir. İnanmaktadır ki O, topluma verilecek olan hizmet, kırıp dökmekle olmaz. Bütün bu özellikleri ile her devlet

daireesindeki vatandaşların işleri de yarına kalmadan bitirilmektedir.

Özarslan Bey Emirdağ'a gerçekten kalıcı işler yaparak hayırlı evlatlar vermiştir. Halktan duyabildiklerimi yarım buçuk bilgilerle sıralamaya çalışırsam bakın karşıma neler çıkacaktır:

* Belediyemizin güzel parkının tam karşısında büyük bir bina yapılmıştır. Bu eşsiz yapıt Emirdağ yüksek okul öğrencileri için yapılmış 500 kişilik öğrenci yurdu. Artık yüksek okul öğrencileri kendi başlarını sokacak bir yer bulmak için çırpınıp durmayacaktır. Emirdağ ilçemiz de böylesine muhteşem bir yapıtın belki bin yıldan fazla bir süre sahibi olacaktır. Bu binanın yapılışındaki ucuz fiyat da devletimize Mustafa Bey'in armağanı olarak kalacaktır.

* İlçemiz, iyi niyetli önderlerin gayreti ile kalıcı eserlere kavuşmaktadır. Adaçal eteğine kurulmuş olan Huzur Evi için elbette emeği olanlara şükran ve minnet duyulacaktır. Kaymakam Mustafa Bey'in il yönetimi ile kurduğu sıcak münasebetler ve üstün gayretleri sayesinde bu binanın yapımına çok değerli emeği olduğu söylenmektedir.

* Halkımız, Eskişehir yolu üzerindeki Sakaryabaşı eğlence yerini gördüğünde artık iç geçirmeyecek. Çünkü Bağlıca yöremiz Kaymakam Özarslan öncülüğünde Alabalık yetiştiriciliğine yönlendirilmiştir.

Tüm hazırlıklar bitirilmiş ve Bağlıca yöremiz Sakaryabaşı özelliklerinden daha mükemmel özelliklere kavuşmuştur. Burada yöre halkı bol bol alabalık üretecektir. Bu da Mustafa Bey'in Emirdağ'a bıraktığı iyi evlatlarından biri olacaktır.

* Emirdağ Devlet Hastanesi bugün oldukça teknik donanımlara sahip bir ameliyathane'ye sahiptir. Hastane bir cankurtaran sahibi olmuştur. Özarslan Bey bu eserleri Emirdağ'a kazandırmak için hem yerel yöneticilerin gücünü harekete geçirmiş ve hem de il yönetimini ikna etme yeteneğini kullanmıştır.

Halk dilindeki eserlerin bu birkaç

tanesi bile Özarslan Bey ölünce de (Allah uzun ömür versin) yaşatacak olan evlat niteliğindeki eserleridir.

Mustafa Bey sıradan bir yönetici, bürokrat değildir. Öyle olmadığının devlet de farkında olmalı ki kendisini İngiltere'ye göndererek mesleğinin ve işinin uzmanlaşmasını ve Avrupa standardını yakalamasını sağlamıştır. Geleceğin valisini şimdiden O'nun şahsında görme zevkini yaşadığımı söylemek isterim. Belli mi olur bir de bakmışsın ki bizim valimiz.

Özarslan Bey'in hanımefendi meslektaşımı öğretmen hanım sınıfındaki öğrencilerden birisinin adımı taşıması dolayısıyla tanıdım. Helâl olsun böylesi kaymakam eşine... Helâl olsun böylesi bir meslektaşına...

En yüce kadınlık örneğinin, en seviyeli sınıf öğretmenliğinin, en muhteşem hanımefendiliğin hiç eksiksiz bütün özellikleri üzerlerindedir. Öteden beri bir söylem vardır. "Her başarılı erkeğin arkasındaki mutlak yitici güç eşidir" diye... Gördüğümüz bu manzara bu sözü doğrulamıyor mu, siz söyleyin. Yüreciğim dolusu sevgilerle, saygılarla diliyorum ki gördüğüm bu eşsiz mutluluğu Allah'ım bozmasın.

Bugünkü askeri birliğin bulunduğu bina bir merhum Kaymakam Celal Balkanlı'nın bugünkü Fatih İlköğretim Okulu Sayın Kaymakam Süleyman Tomas Beyin ve bugünkü Köylere Hizmet Götürme Birliği Sayın Cevdet Kuran Beyin Emirdağ'daki evlat eserleridir. Bu evlat eserler yaşadıkça hiç şüphesiz bu zatlar da yaşayacaklardır.

Özarslan Bey'le bire bir, yüz yüze görüştüktan sonra belki daha canlı dinamikleri yazarım. Bu vesile ile istikbalin yüzü ak valisi olarak düşündüğümüz Kaymakam Mustafa Özarslan ve nefikaları hanımefendiye candan sevgilerimi, saygılarımı ileterek varsa bir kusurum, bağışlanmamı diliyorum.

MEKTUP:

Halacığım,

Seni çok özledim. Yokluğunu hiçbir şey dolduramıyor, biliyor musun? Bu mektup, beni sana taşıyacak, anlatacak. Özlemimi ulaştıracak sana ve beni biraz da rahatlatacak. İçimi dökeceğim sana.

Önümüzdeki hafta 23 Nisan, onu 19 Mayıs tamip edecek. Çocuklar cıvı cıvı, renk renk kıyafetleriyle kim bilir ne kadar güzel gösteriler hazırlamışlardır. Burada olsaydın, beni kolumdan tutar stadyuma götürürdün. elimizde su şişeleri, acaba nereye otursak diye kara kara düşünürdük.

Bizim evin camından bakınca artık manzara daha da güzel. Eski, virane görünümlü Odunpazarı evlerinin pek çoğu restore edildi, bazıları da yıkılıp tekrar inşa ediliyor. Mahallenin çehresinin güzelleşmesi beni mutlu ediyor. Ben oldum olası Osmanlı evlerini severdim zaten.

Sergilere gittiğimiz Güzel Sanatlar Galerisi de yıkıldı, çok üzüldüm. Beşinci sınıftayken vaktimin çoğunu o binada geçirmiştim. Seramikten vazo yapayım derken üstüm başım çamur olmuştu. Seninle gittiğimiz ilginç sergi vardı, hiç unutmuyorum. Akşamüstüydü, sergi salonu tenhaydı ve yerde çocuklar için kocaman bir yap boz vardı. Ne kadar eğlenmiştim. Galerinin önünde, suyun üstündeki meşaleli kadın heykelini de kaldırmışlar. Ben onu hep Özgürlük Anıtı'na benzetirdim. Belki de gazetede okuduğum "Eskişehir küçük Amerika" başlıklı bir yazıdan etkilenmişimdir.

Eskişehir'in Amerikan filmlerinde gördüğüm bina dolu, ağaçsız şehirlere benzemesini istemem zaten. Sen de istemezdin tabi, Amasya'da şehir içindeki piknik yerlerini gördükten sonra.

Gazi Meslek Lisesi'nin içinde bir anaokulu vardı, ablam ve benim gittiğimiz. Yalnız başıma orada dolaşmaya korkardım o zamanlar, çok ıssızdı. Televizyonda

da PKK'nın öldürdüğü insanları gördükçe daha da korkardım. Her yer tarlaydı, mısır tarlası, gündoğdu tarlası... Yolun doğru düriüst kaldırımı bile yoktu. Akşam eve gelirken yolun kenarından mor çiçekler toplardım, ballı baba denirdi onlara. Ama son on yıl içinde onar katlı binalarla doluverdi her yer. Dün gitmeye korktuğum yerler şimdi şehrin merkezi oluverdi. Verimli, tarıma elverişli Eskişehir Ovası üzerine binalar dikildi, sanki iskana açacak başka yer kalmamış gibi. Şehrin trafiği de iyice karıştı.

Caddelerde inşaat var, raylı sistem yapılıyor.

Ekonomik krize, savaşa rağmen bu projeyi gerçekleştirmek için kaynağı nereden buluyoruz anlayabilmiş değilim. Tramvay sistemi tamamlanınca iyi mi olacak kötü mü pek kestiremiyorum. Ama şehir daha modern görünecek. "Abdülhamit Düşerken" filminin yönetmeni Ziya Öztan "Süleymaniye Camisi"ni bir trafo veya apartman görüntüsü olmadan çekebilecek bir açı yakalamak artık mümkün değil" diyerek sıkıntısını dile getirmiştir. Ben de tarih dokusu yağmalanmış bir Eskişehir istemiyorum. Benim istediğim Eskişehir; bakımlı bir Eskişehir, temiz bir Eskişehir, daha yeşil bir Eskişehir. Sen, "Belediyenin çalışması tek başına yetmez, halkın desteği lazım, yapılanları toplum koruyacak" derdin. Şimdi düşününce ne kadar haklı olduğumu anlayabiliyorum.

Bu mektubu sen hiç okuyamayacak olsan bile, ben sana ulaşacağına inanıyorum. Yaşamın boyunca korumaya ve geliştirmeye çalıştığın güzellikler artık bana emanet. Ben de bundan sonraki yaşamımı güzelliklere adayacağım. Tıpkı senin gibi. Seni çok seviyorum.

Ayşe Nur ÖZEL
yeğenin

(Eskişehir Anadolu Lisesi öğrencisi)

ÖZVATAN '1

herkes okumalı

Gazi DURUSU
Cumhuriyet Lisesi
Türk Dili
ve Edebiyatı
Öğretmeni

“Özvatan” gurbette yayın hayatına başlayan, gurbetçi hemşehrilerimizle Afyon’dan bir grup hemşehrimizin ortaklaşa çıkardığı bir dergi.

Dergiyi “Emirdağlılar Vakfı”nda gördüm. Derginin Haziran 2003 3. sayısı elimdeydi, bütün sayfalarını keyifle okudum. Dergi içerik, dizgi ve baskı yönüyle mükemmel olmuş. Ortaya güzel bir çalışma konulmuş. Cıvı cıvı renkli 32 sayfa.

Dergide yer alan yazılar içerik ve konu bakımından arzulanan düzeyde.

Arif Yağcı: “Afyon Geri Kalmışlığına Ağlıyor” başlıklı başyazısında Afyon ilimizin geri kalmışlığını irdeliyor. Yazının sonunda çözüm yolu da öneriyor. Bir de derginin amacını vurguluyor bu yazısında.

Gurbetteki Emirdağlılar Vakfı’nın kuruluş gecesi yapılmış. Gecede geleneklerimiz canlandırılmış, yaşatılmış. Geceye gurbetçilerimizle birlikte Beçikalı dostları, Belçika Başbakan Yardımcısı, Ekonomi Bakanı, Senato Grup Başkanı, Belediye Başkanı, Başkan Yardımcıları katılmışlar. Haberde Başbakan Yardımcısının “Türkler Belçika’nın ayrılmaz bir parçasıdır.” sözleri de dikkat çekici.

Derginin 5. sayfasında Bilgin Özçiftçi Türklerin asimilasyon tehlikesiyle karşı karşıya kaldığına dikkati çekiyor. “Asimilasyona Dikkat” başlıklı yazısında bu konunun çözüm yollarını da belirtmiş.

Özçiftçi Gözeli Köyü’nden. Belçika’da “Özvatan” dergisinin Genel Koordinatörü. Kendisini özve-rili çalışmasından dolayı kutluyorum.

8. sayfada Fatma Gülsever: “Türk Kadını Kendi Özünü Bozmamalı” başlıklı yazısıyla kadınlarımızın gurbette de erkeğiyle eşit koşullarda çalışmalarını, geleneklerimizin yaşatılması gereğini belirtiyor. Hoş bir yazı.

11. Sayfada Küçük Anadolu Derneği temsilcisi Halis Kökten “Yılın Belçikalı Türk Dostu” projesinden söz ederek Türk ve Belçika halkını yakınlaştırmayı, kaynaştırmayı amaçlıyor. Anlamlı bir yazı.

“Avrupa’daki Bayatlıların Kalbi Bayat İçin Atıyor” başlıklı haber yazısında Bayatlıların gurbette “Dayanışma ve Yardımlaşma Derneği” kurduğu anlaşılıyor. Dernek Başkanı Dr. Abdülkadir Kara’nın haber yazısında derneğin Bayatlı

hemşehrilerimizin her türlü sorununun çözüm yeri olduğu vurgulanıyor.

Derginin ilerleyen sayfalarında ilimiz Afyon ve çevresine de önemli ölçüde yer verilmiş. Emek verilmiş.

“Yörükler ve Türkmenler Bayat’ta Buluştu” başlıklı haber yazısında Bayat Yaylası’nda Afyon, Emirdağ ve Bolvadin’den gelen yörüklerin ayrıran şenliğinde buluştuğundan söz ediliyor.

“Askerlik Çağına Gelen Gurbetçilerimize Uyarı” başlıklı yazıda da gurbetçilerimizin askere nasıl gidebileceği, koşulların ve yasa maddelerinin ne olduğu geniş biçimde açıklanıyor. Gurbetçilerimize yol gösterici bir yazı olmuş.

Emirdağ’ın en gözde eğitim kurumlarından Mehmet Akif Ersoy İlköğretim Okulu’nu Hüseyin Akkan kaleme almış. Okuldaki eğitim öğretim bütün yönleriyle incelenmiş, irdelenmiş.

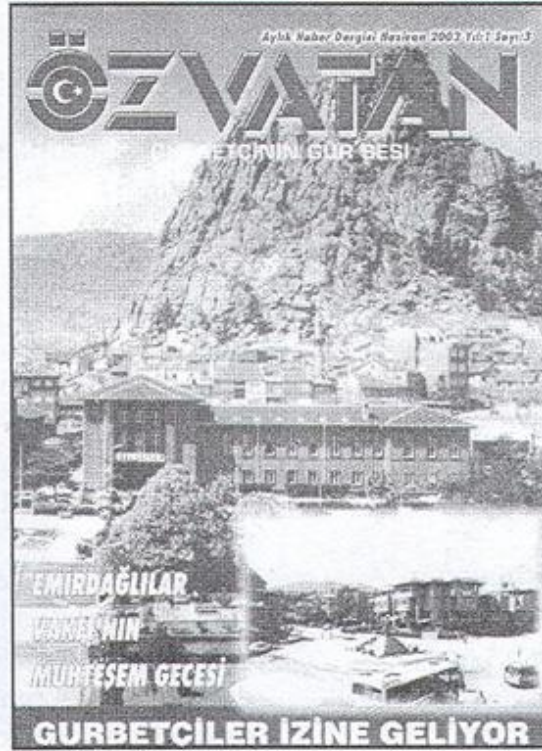
24. sayfada “Çatalı Köyü’nde Katmer Şenliği”nin

yapıldığı fotoğraflarla haber konusu olmuş. Haberde geleneklerimizin yaşatılması, birlik ve beraberliğin güçlendirilmesi vurgulanıyor.

27. sayfada “Gurbetçilerimiz İçin Hazırlıklı Mıyız?” diye bir başlık atarak gurbetçilerimize karşı iyi hizmet edebilmenin yollarını araştırıyor Eyüp Güzle.

Emirdağ Esnaf Odası Başkanı Sayın Güzle, gurbetçilerimizin yüreklerinde vatan sevgisiyle doğduğu topraklara hasret gidermek için, bizim için geldiklerini belirterek onlara satılan ürünlerin kaliteli olması gerektiğini vurguluyor. Derginin son sayfasında Belçikalı gurbetçilerimizin Türk futboluna katkısından söz ediliyor. Türk Kültür Derneği’nin öncülüğünde Belçika (FF) Federasyonu’na bağlı “Hilalspor”

kurulmuş. Başkanlığını H. Halil Yiğit, teknik direktörlüğünü Ahmet Yörük’ün yaptığı Hilalspor, bünyesinde 50 lisanslı futbolcu bulunduruyor. Hedeflerinin Brüksel’deki Türk gençlerinin futbola ilgisini artırmak olduğunu belirtiyor. Başkan H. Halil Yiğit sporcu gurbetçilerimize başarılar diliyor. Ben de dergiye Türkiye’de ve Belçika’da tüm hemşehrilerimizin maddi ve manevi desteğini esirgememelerini, dergiyi yaşatmalarını diliyor, dergiye emeği geçenleri yürekten kutluyorum.

Müziğin İkinci Kubat'ı

Kubat ailesinin bir ferдинin daha Türk Halk Müziği'ne gönül verdiğini biliyor muydunuz?

6 yaşında saz çalmaya başlayan Gülabi Kubat, bütün müzikleri Türk usulü söylemek gibi, tek bir stilin olduğunu söyledi.

Küçük bir kahve köşesinden randevulaştık. Karşıma biraz stresli ve endişeli bir sanatçı çıkmıştı. "Adam baya sert. Tüh, yine uzun ve tatsız görüşme olacak" diyordum kafamda. İki adım sonra, kahveye girer girmez, genç babayığit korkularımı hemen dağıttı. "Kahveci yok mu? Tamam ben kendim yapayım. Ne içersin?" diye hemen espri yapıp hem de hizmet sunarak diyaloga hızlıca başlıyoruz. İlk çalışmalarını yapan ve Paris'e kadar projeleri olan, Gülabi Kubat'la görüştük ve tabi ki müzikten konuştuk.

Gülabi bakıyorum soyadın Kubat, yoksa ünlü sanatçının ailesinden misin?

Evet. Kubat'ın dedesiyle benim dedem kardeşler. O yüzden ben kendimi Gül olarak tanıtmaya kararlıyım.

Yani pek işine gelmiyor Kubat'ın ünlü olması.

Yok, tam tersi, ben onu karışıklık olmasın diye söyledim. Çok iyi-kontağımız var aramızda. Kendisinin zaten bana çok desteği oldu. O buralara sık sık gelir ve her gelişinde bizleri görmeden gitmez. Sağolsun...

Aslında biraz incelersek, sen de onun gibi aynı taktiklerle (sünnet, düğün, nişan ve diğer geceler) başarmaya çalışıyorsun. Senin özelliğin nerede?

Haklısın ben de Kubat'ın izinden yürüyorum. Ama o halk müziğini klasik bir şekilde sunarak başardı, bence halk müziğini modern şekilde tanıtmak istiyorum. Herkes pop istiyor diye aynı şeyi bin kere tekrarlamak gerekmez. Bence herkesin kendi stili olmalı. Bazı gençler birine benzemek için aynı yekil yapmayı öneriyorlar ve bence o da yanlış. Müzikte naturel olmak gerek.

Ne zaman müzikle tanıştın?

Ofl! Tam altı yaşında saz çalmaya başladım. Doğduğum sene babam Türkiye'den bir saz getirmiş ve kendi çalarmış. Ben çocukluk çağlarımda o sazı kafama

takmışım. Babam dokunma derdi hep, ancak ben hep ellemeğe

çalışıyordum. Çocukları bilirsin... Sonra Brüksel'de Laeken'de elektrik bölümünü

bitirdim ve daha sonra çalıştım müzik malzemeleri almak için. Bir sene solfej gördüm. Bir sene Anvers'te Mahir Tezerdi Hoca'dan saz dersleri aldım. Çok zordu çünkü trenle yol uzuyordu; ama müzik, hayatımdı ve müziği seviyordum.

Senin stilin nasıl bir şey ve kimlerden destek alıyorsun?

Bir tek stilim var, o da bütün müzikleri Türk usulü söylemek.

Yani Halk müziğini modern şekilde tanıtmak. İzinden sonra kasetim ve cd çıkacak ve on Türkçe beste ve iki Fransızca beste bulunacak.

Beni destekleyen Sami diye Tunuslu bir teknisyen var. Kendisi ünlü Rock'ın krallarıyla çalışmış: Khaled ve Faudel.

Sami'yle Brüksel'de bir sanat evinde tanıştık ve Paris'ten "yeni Faudel" arayışına çıkmış ve benim sesi mi piyasaya sürmek istiyor.

Bizim de fikrimiz aslında Türklere değil, yabancılara yönelik müzik yapmak. Haziran'da Paris'e gidiyoruz ve bütün işleri oradan başlatacağız.

Peki seni en çok hangi sanatçılar etkiledi?

O kadar çok ki hepsini söyleyemem: Goldman, Ramazotti, Tina Turner, Barry White, Barış Manço, Cem Karaca, Sezen Aksu, Tarkan, Kubat, Kayahan... Kendi şeklimi de Kubat'la Ramazotti arasında görüyorum. Nasıl iyi mi?

Sahaların efendisi Ceylan Çalışkan

Afyon'un Emirdağ İlçesi'nin Kuruca Köyü'nde doğdu... Gurbet ellerde ekmek parası arayan babasının peşinden ağlaya ağlaya Belçika'ya gitti... Ve, dünya futbol pazarının en önemli menajerlerinden biri olarak Türkiye'ye döndü... Çin'den ABD'ye, Fransa'dan Türkiye'ye kadar onlarca ülkeye futbolcu satıyor... Afrika'dan keşfettiği futbolcular nedeniyle, ona Avrupa'da "Kara Elmas Kralı" diyorlar...

"Emirdağ derler çukurun içi, allı gelinlerin sallanır saçı... Amanın emmiler kınaman beni... Gedyiom gavura yükledim göçü..."

1976 yılında, Afyon Emirdağ'dan Belçika'ya doğru yola çıkan bir çocuğun beyninde işte bu şarkı çınılıyordu.

Belçika'ya ağlaya ağlaya gitti.

Çünkü, anıları, arkadaşları, köyü arkasında kalıyordu.

1976'da ağlaya ağlaya Belçika'ya giden Ceylan Çalışkan isimli o çocuk, bugün dünya futbol pazarının en önemli menajerlerinden biri olarak Türkiye'ye döndü.

Yaptığı iş kadar, hayat hikayesi de ilginç... Rastlantı eseri futbol menajerliğine başladı. Ve mesleğinde 1 numara oldu. Afrika'dan Amerika'ya kadar 20 menajer sadece onun için çalışıyor.

Şirketinin merkezini Türkiye'ye taşıdı.

Preko'dan Olare'ye, Johnson'dan Hakan Şükür'e kadar birçok futbolcunun menajerliğini yaptı.

Afrika'dan getirdiği futbolcular nedeniyle, kendisine Avrupa'da "Kara Elmas Kralı" unvanı verildi.

İşte, 1965'te Emirdağ'ın köyünde başlayan ve

bugün dünya futbol pazarının zirvesine çıkan Ceylan Çalışkan'ın öyküsü.

* Afyon-Emirdağ'ın Kuruca Köyü'nde 1965 yılında doğdum. İlkokul 2'ye kadar orada okudum. Orayla ilgili hatırladığım tek şey, çok soğuk olmasıydı. Sürekli hastalanıyorum... Buğday tarlalarımız vardı... Tarlalarda koşardık. Babam 1974'te tek başına Belçika'ya gitti. Daha sonra dördüncü sınıftayken biz de Belçika'nın Antwerpen kentine gittik. Ve benim

için sıkıntılı günler başlamış oldu.

* Belçika'ya giderken, bizim Emirdağlılar'ın meşhur bir türküsü vardır. "İşte ben gidiyom kal Emirdağ'ı, bana yar olmadın can Emirdağ'ı ve "Emirdağ derler çukurun içi, allı gelinlerin sallanır saçı. Amanın emmiler kınaman beni. Gedyiom gavura, yükledim göçü..." Aklımda hep bu türküler döne döne gittim. Gitmek istemiyordum.

* Orada hem okula, hem futbola başladım. Berkensport'un altyapısında oynuyordum. Ama müthiş bir uyum sorunu çektim. Bu üç-dört yıl sürdü. Başarılı bir futbolcuydum; ama okul iyi gitmedi. İlkokulu bitirdim. Ortaokula başladım. Orta 2'den sonra Brüksel'e taşındık. Brüksel'de

Molenbeck'in alt yapısında futbola devam ettim. Belçika'ya geleli 4 yıl geçmişti.

* Türk ve yabancı arkadaşlar edindim. Benim için güzel günler başladı. Ondan sonra "İyi ki gelmişim." demeye başladım. Liseden sonra, Molenbeck'in B takımına yükseldim. 1987'de Molenbeck'teki hocam Tom Fribalski, Eskişehirspor'a hoca oldu. Beni de yanına aldı. 6 ay Eskişehirspor'da kaldım. Bonservis sorunu çözülemediği için tekrar Belçika'ya döndüm.

* 24 yaşında evlendim. Evlendikten 3 yıl sonra sakatlık geçirip futbolu bıraktım. Futboldan sonra tekstil üzerine ticaret yaptım; ama başarılı olamadım. Ticarete çok büyük paralar kaybettim.

* Ticarete başarısız olunca, hayatımın en kötü üç yılını yaşadım. 27-30 yaş arası hayatımın en kötü dönemi oldu. Büyük oğlum Can doğdu. Hiçbir şey yolunda gitmiyordu. 1996'da da Burak doğdu. Ama benim tek hedefim vardı, namuslu, şerefli ve onurlu yaşamak. Çok şey kaybettim; ama itibarımı hiç kaybetmedim.

* Sonra işte o mucize gerçekleşti... 1995 yılında bir gün evde otururken, bir arkadaşım bana: "Sakıp Özberk seni soruyor." dedi. İşte bu sözler Ceylan Çalışkan'ın hayatını değiştirdi.

* Sakıp Özberk, benimle görüşmek istediği sırada, Gaziantepspor'un teknik direktörüydü. 1987'de Eskişehir'de tanışmıştık. Belçika'ya maç izlemeye gelmiş. Gittim yanına. Bana, "Ne iş yapıyorsun?" dedi. Ben de işsiz olduğumu söyledim. "O zaman niye menajerlik yapmıyorsun?" diye sordu. "Hiç düşünmedim" dedim. "Sen bu işe başla. Futbolcu takip et, bize öner" dedi. Menajerlik işine böyle bir tesadüfle başladım.

* Zaten o gün de, ilginç bir tesadüf oldu. Hocanın izlediği bir maçta bir çocuk oynamış. Hoca, çocukla görüşmek istemiş, görüşememiş. O çocuk da benim Belçika'da oynadığım takımdan arkadaşım. Ertesi gün görüşmelerini sağladım. Sakıp Hoca, Türkiye'ye döndü. Bir hafta sonra çocuğu Gaziantep'e götürdüm. Hoca, denedi, almadı; ama benim önemli bir kazancım oldu. Çünkü Gaziantepspor'un Başkanı Celal Doğan'la tanıştım.

* Belçika'ya döndüm. Maçları izlemeye devam ettim. Celal Doğan'ın o dönemdeki yardımcısı Hüseyin Kalpar Belçika'ya geldi. Maçları izledi. Sonunda, 1996'da Desire ve Preko'yu Gaziantep'e getirdim. İlk transferim bunlar oldu. Futbolcular Gaziantep'le anlaştı. Tabii para aldım.

* Sonra, Johnson, Hakan Bayraktar, Süleyman Olare gibi birçok ünlü futbolcunun transferini gerçekleştirdim. Afrika'ya açıldım. Afrika'dan Fransa'ya, Hollanda'ya futbolcu getirdim. Bugüne kadar transfer ettiğim futbolcular 100'ü buldu.

* Dünyanın 7 ülkesinde benim için çalışan, aylık verdiğim menajerler var. Japonya, Çin, İtalya, İngiltere ve Kenya'da benim için çalışan 20 menajerim var. Bana istihbarat veriyorlar. Ben de gidip onları görüyorum. Hayatımın büyük bölümü uçakta geçiyor.

* Sakıp Özberk'e büyük minnet duyuyorum. Allah ondan razı olsun. Şu anda portföyümde, 60 futbolcu var. Her gün dünyanın her yerinden 10 telefon

geliyor.

* Şimdi ABD'den çok talep geliyor. İnanılmaz bir talep var. Avrupa pazarından futbolcu transfer etmek istiyorlar. Bundan sonra yeni pazarım ABD olacak. Çünkü, ABD, 8 yıl sonra futbolda dünya şampiyonluğunu hedefliyor. Türkiye'den de ABD'ye futbolcu ihracı olacak.

* Dünya üçüncüsü olduk. Çok kaliteli futbolcularımız var. Mesela Nihat, İspanya Ligi'nde golleri sıralıyor. Nihat'ın başarısının arkasından İspanya'dan 10 tane kulüp beni arayıp Türk futbolcu istedi. İngiltere'de bizim futbolculara çok talep var. Nedeni ise Tugay ile Alpay'ın başarılı olmaları. Önümüzdeki sezon en az 10 tane futbolcumuz İspanya liglerine gidebilir.

* Türkiye'de çok üzüldüğüm bir futbolcu var: Sergen Yalçın... Dünya çapında bir yetenek; ama olmadı. Kendi hataları oldu. Sergen'in normal değeri 50 milyon dolar... Son 10 yılda Türkiye'de yetişen en iyi futbolcu. Sergen'e çok transfer teklifi geldi; ama sakatlıklar izin vermedi. Sergen'den sonra İlhan Mansız gelir.

* Bir de yabancı talihsiz futbolcu öyküsü aktarayım... Ankaragücü'nün eski Başkanı Osman Kolsuz zamanında Belçika'da oynayan Mike Origi isimli Kenyalı futbolcuyu beğendik. Şu anki Başkan Cemal Aydın da var. Futbolcuyu almaya karar verdik. Bütün anlaşmalar yapıldı. Osman Kolsuz, "Adamı al, gel" dedi. "Tamam" dedim. Biletlerini aldım. Aynı akşam, futbolcu ile yemeğe gittik. "Pazartesi Türkiye'ye gideceğiz. Cumartesi de maçın var. Bu maçta oynama" dedim. O sırada oynadığı kulübün başkanını aradım ve Origi'yi Türkiye'ye götüreceğimi söyledim. Başkan ise, "Originin buradaki son maçı. Taraftarlar onun için hazırlık yaptı. Bari son maçını oynasın" dedi. Ben de, "Peki" dedim. Origi Türkiye'ye gelmek için can atıyor. Beni günde 10 kere arıyor. neyse, maç günü geldi. Maç başladı. Taraftar bunu öyle bir dolduruşa getirdi ki, adam bu gazla 3 gol attı. Origi süper oynayınca, kulübü de hemen fiyatını 3 katına çıkardı.

Tabii, transfer olmadı... Çocuk bir hafta sonra bana geldi, "Nereden attım o golleri" diye hüngür hüngür ağladı. Çünkü, Belçika'da kazandığının tam dört katı fazlasına Türkiye'ye gelecekti. Şu anda hala Belçika'da oynuyor.

* Yıllardır Belçika'dan yürüttüğüm işlerimi artık İstanbul'a taşıdım. Merkez burada, ama ben sürekli havada olacağım. Allah'tan uçak korkum yok. Çocuklarım da Anderlecht'in altyapısında oynuyor. Geleceğin futbolcuları olacaklar. Benim 5 yıl sonraki amacım mı? Türkiye Futbol Federasyonu başkanı olup, Türk futbolunda reformlar yapmak.

Emirdağ! sen bizim her şeyimizsin

“CEMAL ÇAVDARLI”

Belçika'da ilk defa Türk asıllı bir kişi milletvekili olarak Federal Meclis'e girmeyi başardı. Türk milletvekilinin ismi Cemal Çavdarlı. Ve Belçika'daki neredeyse her Türk gibi, Emirdağlı...

Belçika'yı fetheden Emirdağlılar sonunda devlet yönetiminde de söz sahibi oldu. Yeni koalisyon hükümetinin kurulmasından sonra boşalan 11 milletvekili koltuğundan birine Cemal Çavdarlı adlı Türk oturdu. Çavdarlı 18 Mayıs'ta yapılan genel seçimlere Flaman Sosyalist Parti'den (SPA) katılmış, aldığı 7 bin tercih oyuyla yedek olarak ön sıraya çıkmıştı. Türk vekil, Çevre Bakanı olan Freya Van Den Bossche'un yerine atandı. Dün yemin ederek görevine başladı.

TÜRKİYE'DEN FAZLA

Cemal Çavdarlı, haberin başında da söylediğimiz gibi Emirdağlı... Bu çok önemli bir ayrıntı, çünkü Belçika'daki Türkler'in neredeyse hepsi Emirdağlı... Afyon Emirdağ'ın nüfusu 22 bin... Belçika'daki Emirdağlılar'ın nüfusu 100 bin... 90 bini mülk sahibi, Belçikalılar'a evlerini bile

kiralıyorlar. 2 milyon nüfuslu Brüksel'de, 4 mahal-
lenin tamamı Emirdağlılar'a ait. İyi kazanıyorlar, iyi yaşıyorlar... Sonunda bir milletvekili de çıkardılar. Ünü dünyaya yayılan futbol menajeri Ceylan Çalışkan'dan sonra bir Emirdağlı'nın daha adını dünyaya yazdırdılar.

AB'YE BÖYLE GİRİLİR

Bilindiği gibi Belçika, Avrupa Birliği'nin merkezi... Yani Türkiye Avrupa Birliği'ne giremedi; ama Emirdağlılar Avrupa Birliği'ne girmeyi başardı. Dün yemin ederek milletvekili olan Cemal çavdarlı şunları söyledi:

"Geçen yıl siyasete atıldım. Belçika'da bazı aşırı dinci Arap gruplarının hareketleri nedeniyle Belçikalılar, Müslüman Türkler'den de çekinmeye başladı. Onlara İslamiyet'in çağdaş yönünü, Türkler'in modern bir toplum olduğunu anlatmaya çalışacağım."

ÖĞRETMENLİK YAPTI

Çavdarlı 37 yaşında. Evli. Emirdağ İlçesi'nin Karakuyu Köyü'nde doğmuş. 29 yıldır

Belçika'daki Türkler
daha doğrusu
Emirdağlılar, ülkeye
gelişlerinin 40'inci
yılını böyle
kutlamışlardı.
Brüksel kırmızı-
beyaza boyanmıştı

Belçika'da... Bir süre Türkiye'de eğitim gördükten sonra Belçika'daki Grand Üniversitesi Eğitim Fakültesi'ni bitirmiş. Belçika Eğitim ve Kültür Bakanlığı tarafından, liselerde öğretmen olarak görevlendirilmiş. İslam felsefesi dersleri vermiş. Doğu Flandr Eyaleti Valisi Prof. Herman Baltazar ve Belediye Başkanı Frank Beke'nin teşvikleriyle siyasete girmiş. Şimdi Emirdağlılar'ın Meclis'teki sesi olacak.

Cemal Çavdarlı

Ha gayret Mahmut Bey

AB Komisyonu üyesi Verheugen geçen hafta Başbakan Erdoğan'a inşaat halindeki AB binası gösterip "Burası bittiğinde sizinle müzakereler de başlayacak" sözü verdi. Binanın yapımını Belçika'nın inşaat kralı Mahmut Korkmazer ve Türk işçileri gerçekleştiriyor. Korkmazer, "Evvel Allah gece gündüz çalışıp 2004 Aralık'ından önce açılışı yaparız." diyor.

Avrupa Birliği Komisyonu'nun genişlemeden sorumlu üyesi Günter Verheugan'ın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın geçen haftaki Brüksel gezisinde, inşası sürmekte olan AB Komisyonu binasını gösterip "Bu bina sizle müzakerelere başlayıncaya kadar bitirilecek." sözünü vermesi, dikkatleri Emirdağlı Mahmut Korkmazer'e çevirdi.

Yapımı altı yıldan beri süren binanın inşasını, taşeron firma olarak üstlenen Mahmut Korkmazer, "Evvel Allah, memleket meselesi için bu binayı gece gündüz çalışır, en geç 2004'ün sonbahar aylarına yetiştiririz." dedi.

Korkmazer, AB liderlerinin, Türkiye ile müzakerelere başlaması kararını verecekleri 2004'ün Aralık ayına kadar mutlaka tamamlanacağını kaydetti.

1980'de Afyon Emirdağ'dan Belçika'ya gelen ve uzun süre inşaat işlerinde çalışan 41 yaşındaki Mahmut Korkmazer, Brüksel'de bir süre de taverna işletti. Daha sonra tam yedi firma kuran Korkmazer, Belçika'nın 'inşaat kralı' haline geldi. Bir çok dev binada onun imzası bulunuyor.

Belçika'nın yüksek binalarının hemen hemen tümünün yapımını üstlenen Korkmazer, Charlemagne semtinde bulunan AB Komisyonu binasının yapımını

da gerçekleştirdi. Brüksel'deki Avrupa Parlamentosu'nun yıkım ve yapımı, Korkmazer'e ait.

YILDIZ BİNA

Mahmut Korkmazer, son dört yıldan beri de Verheugen'in Erdoğan'a 'size yetiştirilecek' sözünü verdiği ve 'yıldız' bina olarak adlandırılan binada çalışıyor.

1997'de 'kanserojen madde' asbest olduğu gerekçesiyle boşaltılan ve iki yıl bu maddenin temizlenmesine yönelik çalışma sonrasında, dış cephe hariç baştan aşağı yıkılarak modern bir bina haline getirilen Komisyon binasında, üç bini aşkın büro bulunuyor. Türkiye'nin müzakerelere başlaması sonrasında bu büroda çeşitli ofislere sahip olacak ve müzakere sürecinde bu binada temsilciliği bulunacak.

160'ı Türk olmak üzere, toplam 180 işçi çalıştıran

Korkmazer, 1994'te kurduğu firmaları ve titiz çalışmasıyla kısa sürede Belçika'nın 'inşaat kralı' oldu. Son olarak Belçika'nın Brugge kentindeki 600 yıllık bir şato, Mahmut Korkmazer'in ellerine teslim edildi. Yapımı dört yılda tamamlanacak olan şato, beş yıldızlı Kempinski oteli olacak.

BELÇİKA'NIN

İNŞAAT KRALI KOYU FENERLİ

Belçika'nın 'inşaat kralı' Mahmut Korkmazer, koyu bir Fenerbahçe taraftarı.

Brüksel'in Türk mahallesi olarak bilinen Schaerbeek'te maçları seyretmek ve seyrettirmek amacıyla açtığı kahveyi baştan aşağı sarı-lacivert renge boyatan Korkmazer, son olarak Brüksel'de Fenerbahçe malzemelerinin satıldığı 'Fenerium' mağazasını açtı.

Mağazanın açılışını, Brüksel'e gelen kulüp Başkanı Aziz Yıldırım gerçekleştirdi.

Mahmut Korkmaz yaptığı inşaatın önünde